

**DUHOVNŮ
ŽIVLENÍ**

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO XXXI.

SEPTEMBER 1964

Slovenci smo izražali smisel za lepoto v raznih izdelkih, v katerih se je skozi stoletja nakopičila dragocena kulturna dediščina, ki veča vrednost naših domov in naselij

V marsičem je stanje Cerkve danes dosti boljše ko v preteklosti. Bodisi hierarhija, bodisi laiki — oboji so danes bolj na višini ko morda kdajkoli, če izvzamemo apostolsko dobo. Mnogo je dobre volje, pa tudi mnogo dobre dejavnosti in svetosti je nedvomno danes v Cerkvi.

Toda naši časi so silno zahtevni in sovražniki Cerkve so danes silnejši kot nekdanj. Prenovitev ni samo prehod od zla k dobremu, ampak tudi od dobrega k boljšemu. In taka prenovitev je Cerkvi vedno potrebna, posebno pa danes.

Cerkev je v svojem bistvu vedno sveta, ker je od Boga ustanovljena in zasidrana na zakramentih in jo na znotraj vlada Sv. Duh sam, toda v svojih udih in v svojih človeških ustanovah je Cerkvi potrebno nenehno notranje očiščevanje in izpopolnjevanje.

Marsikaj je starega, to in ono je kakor okostenelo: nekoč je bilo koristno, služilo je duhovni spodbudi, sčasoma pa je zastarelo in postalo bolj ovira ko pomoček.

Zgodovina sama že na neki način izčiščuje vsako človeško družbo in tudi Cerkev: Ali niso končno tudi stiske in preganjanja kakor božje obrezovanje te žlahtne duhovne trte? Ni pa treba čakati, da pride do krvavih izbruhov; dosti bolje je, če Cerkev sama spozna znamenja in čas božjega obiskanja in se v moči Sv. Duha iz lastne moči prenovi, da bo uspešneje vodila in učila narode.

Ako hoče Cerkev ustvariti nov red, ako hoče preustvariti današnji svet, mora najprej prenoviti in pomladiti svoje človeške uredbe in ustanove tako, da bodo boljše odgovarjale našemu času in njegovim zahtevam. To je danes trdno prepričanje pametnih mož.

Za prenovitev pa je poseben božji blagoslov na skupnem delu. Ali ni Kristus izbral dvanajst apostolov in ne enega samega, da ponesejo njegovo blagovest v svet? Tako je tudi nad cerkvenim zborom škofov, ki so nasledniki apostolskega zbora, posebno božje varstvo in poseben blagoslov Sv. Duha.

Neka reforma je torej potrebna, a nihče ne sme pričakovati revolucionarnih preobratov. Cerkev ima božjo podlago, ki je za vse čase nespremenljiva: iz teh virov prihaja prenovitev človeških ustanov v Cerkvi. A tudi v človeških zadevah ima Cerkev stoletno in tisočletno izkušnjo in od tod neko modrost, da se noče nikdar prenagliti. Ni nestrpna. Seveda pa to spet ne sme postati izgovor polževskih zamudnikov. To bi utegnilo biti zlasti danes usodno. Stari svet je v zatonu, novi svet se poraja: vsi to čutimo. Za ta novi nastajajoči svet mora Cerkev glasno in krepko izreči svojo veljavno besedo, ki je le odmev evangeljske resnice.

J. V.

dragi verniki!

Dragi verniki! Sveti oče me je postavil za Vašega nadpastirja, da Vam bom višji učitelj, pastir in duhovnik. Sprejemam odločitev poglavarja naše svete Cerkve. Zapustil sem beograjsko nadškofijo, kjer sem deloval skoro celih 24 let, se vrnil v Slovenijo ter prišel med Vas, dragi Goričani, da delim z Vami veselje in trpljenje, dobro in zlo, dokler je taka volja božja, kateri se moramo vsi podrediti. Ne bom zahteval od vas, dragi verniki, nič drugega kakor to, kar je v slavo božjo ter v zveličanje vaših duš.

Verska izobrazba. Za zveličanje nam je potrebna vera. Ona prihaja od poslušanja božje besede, iz verskega pouka, ki ga dajejo vaši dušni pastirji s poučevanjem verouka, pridigami, stanovskimi govori in na razne druge načine. Versko se izobražujete sami, ko čitate sv. pismo, katekizem, verski tisk, nabožno literaturo sploh.

Na splošno se danes zahteva večja verska izobrazba kot v prejšnjih časih, ker se je splošna izobrazba dvignila. Drugače nastopi nevarnost, da verska zavest kar izgine. Spomnimo se, da je Kristus vero primerjal skritemu zakladu na njivi, odnosno dragocenemu biseru. Trgovec gre, proda vse, kar ima, samo da kupi dragoceni biser. Luč vere nam je celo bolj potrebna kot naše te-

lesne oči, ki jih vendar tako varujemo. Bodite hvaležni svojim dušnim pastirjem, ki vas radi poučujejo! Vse storite, da bo vera v vaših srcih iz dneva v dan močnejša!

Življenje po veri. Vera sama brez dobrih del je mrtva (Jak 2, 26). Kristus nas bo na sodbi vprašal po dobrih delih. Moj pravični, pravi apostol Pavel, iz vere živi. Razneženemu, malo mehkužnemu človeku je jako težko držati se božjih in cerkvenih zapovedi, vestno izpolnjevati dolžnosti svojega stanu. Zavedajmo se, da življenje ni šala, ni igra, ampak je silno resno. Kako resno mora jemati svojo službo šofer, pilot, ki opravlja avion. V njegovi roki je usoda tolikih življenj. Kako resno moramo šele jemati svoje življenje na tem svetu. Od tega zavisi cela večnost: srečna v nebesih ali nesrečna v pekl.

Ne morem se sprijazniti z mislijo, da današnji človek ni več sposoben, da se ustavlja mikom strasti in pohujševanja, nasladam tega sveta, ki so v nasprotju z božjimi zakoni. Na svetu vsako leto na stotisoče odraslih ljudi stopi v katoliško Cerkev, samo v ZDA čez sto tisoč. Tudi danes rastejo v katoliškem svetu device mučenice, apostoli krščanske ljubezni, ki žrtvujejo svoje življenje za druge (Maksimilijan Kolbe,

Alfons Lambe, Toma Dooley itd.). Milost božja danes enako deluje kakor v prvih časih krščanstva.

Družinsko življenje. Zdrava družina je in ostane osnovna celica človeške družbe. Kristus je tako posvetil družinsko življenje, da je povzdignil zakonsko zvezo v zakrament. Ta krščanski neločljivi zakon je zibelka novega življenja. Posvečene so življenjske moči, s katerimi starši sodelujejo z Bogom pri ustvarjanju novega človeka. Gorje, če se take moči zlorablajo! Otrok, ki je božji dar, zadaje staršem skrbi in strahu, pa tudi veselja in zadovoljstva. Če je mogel v stari zavezi Tobiasa reči „da ne jemlje svoje sorodnice za ženo zaradi pohote, ampak iz same ljubezni do potomcev, po katerih naj se božje ime slavi na vekov veke“ (Tob 8, 9), koliko preje smemo pričakovati od katoličanov, da je najmočnejši razlog za zakon želja za potomstvom.

V krščanski družini se otroci vzgajajo v strahu in ljubezni do Boga. Oče in mati sta prva veroučitelja svojih otrok. Opravljajo se skupne molitve. Otrok vidi tudi očeta na kolenih in s sklenjenimi rokami. Ta slika, ki se mu vtisne v spomin, ga vse življenje spremlja in mu v skušnjavah pomaga. V takih družinah rastejo duhovniški in redovniški poklici. Krščanski starši so po pravici ponosni, če si je Bog enega njihovih otrok zbral za sebe ter mu zaklical: „Pojdi za menoj!“ (Mt 9, 9).

Skrb za hišo božjo. Po naših mestih, trgih in vaseh ima Bog lepo število svojih svetišč. Niso to samo častitljivi spomeniki, ki govore o vernosti in gorečnosti naših prednikov, to so sveta mesta tudi za nas. Tu se Bog po sveti maši in zakramentih srečuje z nami, na nje so vezani najvažnejši trenutki

našega življenja. To so božji in naši domovi.

Dolžni smo skrbeti, da jih ohranjamo, obnavljamo, po možnosti celo olepšamo, ker so zunanji odraz naše gorečnosti in vernosti. Zanemarjena župna cerkev pomeni zanemarjeno župnijo. Za Boga tudi od svoje skromnosti kaj žrtvujmo! Ne bodimo podobni Judežu Iškarriotu, kateremu je bilo žal, da je Marija, Lazarjeva sestra, razlila nad Jezusa dragoceno olje. Sodelujte in pomagajte svojim dušnim pastirjem, ki se za vas žrtvujejo! Vi, dragi verniki, ste božje ljudstvo, sestavljate v ogromni večini katoliško Cerkev. Ne bodite mlačni, ampak delovni udje skrivnostnega Kristusovega telesa.

Naj ne bo samo cerkev lepa, ampak naj bo lepo tudi cerkveno življenje v župniji: dobro obiskane maše, pobožna molitev, ubrano petje. V teh stvarih naj župnije tekmujejo med seboj. Bogu ne bomo nikoli dovolj dali.

Zvesti Cerkvi in zemlji. S čim bi mogel lepše zaključiti to prvo pastirsko pismo vam, dragi goriški verniki, nego da vas pozivam: ljubite svojo goriško zemljo, ne zapuščajte je brez velike potrebe, naj vas ne omami zapekljivost velikega sveta. Morda se da zemlja še bolje obdelovati, morda se najde v domačem kraju ali vsaj v bližnji okolici zaslužek v tovarni. Ljubite Sveto Goro s prelepo Marijino cerkvijo! Ostanite zvesti Cerkvi, papežu, svojim duhovni oblastim, svojim duhovnikom, ki vas vodijo v nebesa.

Ostanite zvesti svoji rodni zemlji, pa tudi zvesti Bogu in Cerkvi, potem bo božji blagoslov počival nad vami.

Blagoslovi Vas vsemogočni Bog, Oče in Sin in Sveti Duh. Amen.

Dr. Janez Jenko

Kaj bo z vesoljem ob koncu časov? Ali bo Bog materijo uničil? Ga bo ohranil? Jo bo rešil prekletstva? Ali nam je Bog o vsem tem kaj razodel? Kaj?

SVET V BOŽJIH NAČRTIH

Oprti na božje razodetje, ki ga nezmotljivo razlaga sveta Cerkev, razmišljamo letos o poslednjih rečeh, ki čakajo vsakega človeka. Veličastne so te verske resnice, ene pretresljive, druge polne tolažbe in veselega upanja. Vse pa nas opominjajo, da smo na tem svetu le za nekaj časa, tujci in popotniki, ki nimamo tukaj stalnega doma, pa moramo zato v neprestani čuječnosti in pripravljenosti skrbeti, da si s treznim, pravičnim in bogaboječim življenjem zaslužimo mesto v nebeškem kraljestvu, kjer je naša prava, večna domovina, kjer bo Bog sam naše neizmerno plačilo.

V zvezi s temi resnicami, ki se tičejo vsakega osebno, pa nam je Bog v svoji očetovski skrbi razodel tudi namen in usodo celotnega ustvarjenega sveta in nam je tako dano vsaj delno spoznati božje misli in načrte, ki so vodile Boga pri ustvarjenju sveta in ga vodijo pri njegovem vladanju. Ker je od nas del tega vidnega stvarstva, nas bodo tudi ta razmišljanja potrdila v modrem in treznem gledanju na svet in na življenje.

Prve besede svetega pisma se glase: „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“ (1 Moz 1, 1). S temi besedami je preprosto, pa jasno povedano, da sveta nekdanj ni bilo, da se je torej enkrat začel, to je v začetku časov. Ustvaril ga je Bog, to je iz nič ga je naredil, kar je le vsemogočnosti božji mogoče. Samo Bog je večni, vse drugo ima v njem in po njem svoj začetek, ki ga Bog nima: „Jaz sem, ki sem,“ tako se razodene Mojzesu (2 Moz 3, 14).

Na te od Boga razodete resnice odgovarja brezbožni komunizem: Sveto pismo je zbirka pravljič, ki naj bi ljudstvo uspavale. Svet nima ne začetka ne konca, niti ni bil ustvarjen, niti ne bo prešel. Sila, ki obvlada svet, je sila delavcev... Ta prevzetni nauk in sistem postavlja človeka v svetu na mesto Boga. V njem se izraža napuh satanov, ki je sam hotel biti Bogu enak in je bil zato od Boga zavržen, pa ne neha slepiti ljudi z varljivo obljubo božanske moči, kakor je tako zapeljal že Adama in Evo v raj. Komunizem gre v svojem tajenju vsega nadnaravnega in v svojem sovraštvu do Boga dosle-

dno za svojim duhovnim očetom Marksom, ki je na koncu svoje disertacije že v mladosti izjavil: „Sovražim vse bogove in jih sovražim zato, ker ne pustijo, da bi bil človek priznan za najvišje božanstvo.“

Med komunizmom in krščanstvom ni nobenega mostu, ampak le globok prepad. Sveta Cerkev zato ne neha svartiti pred komunistično ideologijo, najstrašnejšo krivo vero vseh časov, in neutrudljivo oznanja, da je svet ustvarjen od Boga, da je tudi človek božja stvar, ki dolguje Bogu spoštovanje, vdanost in pokorščino.

Čemu pa je Bog svet ustvaril? Kaj ga je k temu nagnilo? Sveta Cerkev uči, da je to storil v popolni svobodi, saj njega, najvišjega, nihče ni mogel k temu prisiliti. Ker je neskončen in samemu sebi popolnoma zadostuje, tega tudi ni storil iz kakšne potrebe. Hotel pa je — tako uči sveta Cerkev — razodeti v svetu in po njem svoje popolnosti in predvsem svojo dobroto. Ustvarjeni svet naj bi oznanjal njegovo veličastvo in njegovo slavo, umnim stvarjem pa naj bi to spoznanje božje služilo v srečo in zveličanje. Sveti Avguštin pravi: „Kristjani verujemo, da je vzrok ustvarjenja vseh stvari le Stvarnikova dobrota.“ Cerkveni pisatelj Laktancij povzema te resnice takole: „Svet je bil ustvarjen zato, da se mi rodimo; rodimo zato, da spoznamo Boga, našega in vesoljnega stvarnika; spoznamo ga zato, da ga častimo; častimo ga zato, da dosežemo nesmrtnost kot plačilo svojih del; nesmrtno plačilo pa bo v tem, da bomo večno z Bogom kraljevali.“ Ako torej rečemo, da je Bog ustvaril svet v svojo slavo, moramo to s svetim Tomažem tako umeti, da se

Bog tej slavi sploh ne more odpovedati, da je pa ne išče zaradi sebe, ampak zaradi nas. Slava božja je naša sreča.

Večni božji načrti

Glede ustvarjenega sveta ima Bog svoj posebni, večni načrt. On, ki ga je iz nič poklical v bivanje, ga s svojo vsemogočnostjo in modrostjo tudi neposredno ohranjuje in vlada. Na izreden način se od začetka razodeva človeku. Odkriva mu svojo moč, svojo svetost, svojo resničnost in pravičnost, pred vsem pa svojo ljubezen. Človek, zapeljan po satanu, pa se že v začetku Bogu upre. Čeprav bi ga bil Bog lahko zavrgel, kakor je zaslužil, se ga usmili in že v raju, po prvem grehu, obljubi Odrašenika.

Jesus Kristus, Odrašenik sveta, je prva in poglobitna božja zamisel glede sveta in človeštva. Njega napovedujejo preroki in prerokbe stare zaveze, vse je usmerjeno le vanj. Ko se dopolnijo časi, določeni v večnem božjem načrtu, božji Sin postane človek, da izvrši božji sklep glede odrešenja sveta.

Ne vemo, kako dolgo je trajala stara zaveza, čas priprave. Morda res dolga stotisoč in tisočletja in ne samo kakih štiri tisoč let, kakor smo se včasih v mladosti učili. S Kristusovim prihodom na svet se časi dopolnijo, z njim nastopi zadnja doba svetovne zgodovine. Sv. Maksim pomenljivo pravi: „On, ki se je rodil iz Očeta pred vsemi časi kot njegov edinorojeni Sin, se je rodil iz Marije ob koncu časov.“ Mi torej živimo v poslednjih časih, za katere pa nič ne vemo, kako dolgo bodo trajali.

Enkrat le je Kristus prišel na svet, enkrat le je za odrešenje sveta umrl na križu. Po svojem vstajenju ne umrje več. Na začetku poslednjih časov pa postavi svojo edinstveno daritev, kjer na skrivnosten način neprenehoma obnavlja svojo odrešilno smrt, za odpuščanje grehov, za zveličanje sveta. Vse, kar se zgodi v tej dobi, ki jo je Kristus odprl s svojim učlovečenjem, smrtjo in vstajenjem, mora služiti njegovim namenom, ki so nameni večnega, troediniga Boga. Zato je ta poslednja doba sveta najvažnejša in odločilna in mi živimo v njej.

Božje kraljestvo na zemlji

O njem govori že stara zaveza, kjer se na mnogih mestih napoveduje, da bo Bog zavladal nad vsem človeštvom in ustanovil na zemlji svoje kraljestvo, ki mu ne bo konca. Ne bo to kraljestvo, kakor so kraljestva sveta, ki se ustanavljajo in vzdržujejo s silo. Božje kraljestvo bo bolj nad dušami kot nad telesi in nad materijo, čeprav je tudi vse to popolnoma Bogu podvrženo. Bo to kraljestvo resnice in nadnaravnega življenja, kraljestvo svetosti in milosti, pravice, ljubezni in miru.

To kraljestvo je prišel ustanoviti Kristus. Že ob oznanjenju napoveduje angel Gabrijel Mariji, da bo otrok, ki ga bo po Svetem Duhu spočela, velik in sin Najvišjega; Gospod Bog mu bo dal prestol njegovega Očeta Davida in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj in njegovemu kraljestvu ne bo konca (Lk 1). Prva Kristusova pridiga je bila: „Čas se je dopolnil in božje kraljestvo se je približalo; delajte pokoro in verujte evangeliju“ (Mr 1, 15).

Kraljestvo božje, ki ga je Kristus s svojim naukom, s svojim delom, s svojo smrtjo in svojim vstajenjem ustanovil za vse poslednje čase, je njegova Cerkev. Kristus je v njej nevidna, nesmrtna glava, na zemlji pa ima v papežu, nasledniku svetega Petra, svoje vidnega namestnika. Ob papežu so škofje, nasledniki apostolov, škofom pomagajo duhovniki — vse pa je v korist človeštva, da bi ljudje, ki so blage volje, po oznanjevanju božje besede, po svetih zakramentih in duhovnem vodstvu tako šli skozi to minljivo življenje, da bi večnega ne izgubili. Je pa sveta Cer-

Cerkev — kraj, kjer se zbirajo verniki —
božje ljudstvo na zemlji

kev le del večnega božjega kraljestva, ki bo doseglo svoje dokončno dopolnjevanje v nebesih, po koncu sveta.

S tem božjim kraljestvom na zemlji pa je združena velika in odločilna odgovornost vsakega posameznega človeka. Vanj je treba vsakemu vstopiti, če ne telesno, vsaj v duhu. V tem smislu velja stari rek: Zunaj Cerkve ni zveličanja. Pripadnost k pravi Cerkvi mora biti prva skrb slehernega človeka, vse druge skrbi morajo biti tej prvi podrejene: „Le eno je potrebno“ (Lk 10, 42). „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico“ (Mt 6, 29). Človek mora rabiti sveto silo, da si pridobi in ohrani članstvo v tem kraljestvu. Nobena žrtev za to ni prevelika. Naša tozadevna odločitev ne dopušča omahovanja in izgovorov. Tudi ni zadosti, biti njegov član samo na pol, ampak mu je treba pripadati z vsem srcem in z vso dušo. Kdor se božjemu kraljestvu ne podvrže, ostane pod oblastjo greha in pekla. Pri vsem tem pa je pripadnost božjemu kraljestvu božja milost, božji dar, izraz neskončnega božjega usmiljenja. Je v tem daru prave vere neskončna božja ljubezen, ki hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice (Tim 2, 4). Razumljivo je, da morejo biti vredni člani tega kraljestva le ljudje blage volje, ubogi v duhu, krotki in miroljubni, lačni in žejni pravice, usmiljeni in čisti v srcu in oni, ki trpe preganjanje zaradi pravice in zaradi božjega imena. Pot v to kraljestvo božje na zemlji in po njem v večno božje kraljestvo v nebesih, je ot vere in pot pokore.

Tisti, ki jim je dana ta nezaslužena milost, da sveti Cerkvi pripadajo, se s tem ne smejo prevzetovati in postav-

ljati in zaničljivo gledati na vse, ki so zunaj. Tudi ne smejo ostati brezbrizni in brezdelni, ampak se morajo s cerkvenimi predstojniki truditi za utrjevanje in razširjanje božjega kraljestva — vsak v svojem poklicu, vsak po svojih najboljših močeh in zmožnostih. Verni kristjan je v svojem bistvu vedno tudi apostol, z besedo, z zgledom in z molitvijo. K temu apostolskemu duhu in delu nas navaja Kristus, ko nas v oče-našu uči moliti: „Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgori se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.“

Zmaga nad sovražnimi silami

Po grehu Adama in Eve je človeški rod zapadel nasilni oblasti satana, ki po božjem dopuščanju ogroža, napada in ruši božje delo na svetu. Boj pekla proti božjemu kraljestvu na zemlji traja od greha v raji dalje skozi vsa tisočletja človeške zgodovine. Je to krut boj, v katerem peklenški sovražnik uporablja vsa sredstva: laž, prevaro, izdajstvo in nasilje. Vladarstvo satanovo nad svetom se je zdelo nezrušljivo, dokler ni prišel Kristus in ga premagal.

Iz evangelija vidimo, kako je satan takoj v začetku zaslutil v Kristusu svojega nasprotnika. Vse poskusi, da bi ga onemogočil osebno in v njegovem poslanstvu. Skušal ga v puščavi. Ko ga zapusti za nekaj časa, se srečuje z njim v obsedencih. Ni slučajno, da je bilo njih število prav v času Jezusovega javnega delovanja tako veliko. Z božjo močjo izganja Jezus hudobne duhove, ki pred njim trepetajo in beže. Satan se obrne zdaj k voditeljem judovskega naroda in vzbudi v njih srcih silen odpor in so-

vraštvo proti Jezusu. Med samimi Jezusovimi apostoli se polasti Judeža Iškarjota in ga privede do podlega izdajstva. V Jezusovem trpljenju je toliko krivic, krutosti, odpadov in množičnega sovraštva, da si to težko razložimo brez satanovega vpliva. Ko vidi Kristusa umreti na križu, misli, da ga je premagal in uničil.

Ali prav Kristusova smrt je začetek božje zmage nad peklenškimi silami. S Kristusovo krvjo, prelito na križu, je potrjena nova zaveza med Bogom in človeškim rodом. Nova zaveza predstavlja novo dobo, čas odrešenja in milosti. Iz prebodene Kristusove strani je pritekla kri in voda. Sta to simbola dveh največjih zakramentov: krsta in svete Eucharistije. Kristusova Cerkev je z njegovo smrtjo postavljena v življenje sveta. Obstoj Cerkve je zagotovljen za vse čase; peklenška vrata, podoba peklenške sile, je ne bodo premagala, ker je sezidana na skalo — Petra. Veliki petek, ko je satan s svojimi zavezniki mislil, da je svoje vladarstvo nad svetom za vedno potrdil, je postal dan njegovega najhujšega poraza. Zato je odedaj sveti križ tisto znamenje, ki se ga satan in njegovi zavrženi angeli najbolj boje.

Res pa je, da zmaga Kristusova in njegovega kraljestva nad satanom še ni dokončna in popolna. Bog mu še vedno dopušča velik vpliv v življenju sveta. So to skrivnostni božji načrti, nam težko razumljivi, po katerih Bog hoče, da se njegovo kraljestvo na zemlji ohranja in širi v borbi in trpljenju. Kristusov križ je znamenje in tudi delež njegovih vernikov. Do konca sveta bo Kristusova Cerkev vojskujoča se Cerkev, do konca sveta jo bo satan napadal in

preganjal, da se v borbi in potrpljenju preskuša stanovitnost vernih kristjanov. Vendar, če satan ni še do kraja strt, je po Kristusovi smrti vendarle smrtno ranjen. Njegov končni in popolni poraz je gotov in neizogiben. In vsi, ki so s Kristusom združeni po veri, upanju in ljubezni, ga že v življenju zmagujejo v moči Kristusove milosti.

Ta Kristusova zmaga nad satanom je posebno vidna v Kristusovi zmagi nad smrtjo in grehom. Smrt je kazen za greh. In kakor je bil satan povzročitelj prvega greha, je tako tudi smrt prišla nad človeštvo po njem. S smrtjo, ki je na zunaj največje človekovo ponižanje, slavi satan del svoje zmage nad človeštvom. Kristus pa je s svojo smrtjo na križu premagal smrt in nam je s svojim vstajenjem pridobil milost lastnega častitljivega vstajenja. Po Kristusovi smrti in njegovem vstajenju je izgubila smrt vso svojo grozo. Verni kristjan ji gre naproti miren in poln zaupanja, verujoč, da mu je le prehod v novo, lepše, večno življenje.

Z zmago nad smrtjo se družijo v Kristusovi odrešilni smrti tudi zmaga nad grehom in njegovimi pogubnimi sadovi. Kakor smrt tudi greh ni odpravljen s sveta in strašna je v vseh časih njegova moč. Ali s Kristusovo smrtjo sleherni lahko to silo greha stre, se njegovih verig reši in zadihajo svobodno življenje božjih otrok. Kako nam je po Kristusu olajšano spreobrnjenje in odpuščenje, kako silna in odrešujoča je moč njegove predragocene krvi, ki se na vseh oltarjih sveta skrivnostno preliva vsak dan v odpuščanje naših grehov in nas v zakramentu svete pokore skesane očiščuje naših zmot in krivic. Kakor nad satanom in nad smrtjo, pa

bo tudi Kristusova zmaga nad grehom dokončna in popolna šele na sodni dan.

Tedaj bo z odrešenim človeštvom prenovljeno in odrešeno vesoljno stvarstvo. Zdaj je vsa priroda še pod prekletstvom, ki je prišlo nanjo zaradi greha. Sicer delno človeku služi, čeprav jo mora le s silo uklanjati, pa je napram človeku tudi trda, kruta in brez srca, kar izpričujejo tolike nesreče in naravne katastrofe. Sama podvržena smrti, jo brezčutno pripravlja in povzroča tudi ljudem. Vendar si tudi priroda želi prerojenja in poveličanja. Sveti Pavel piše o tem: „Vse stvarstvo zdaj skupno zdihuje in trpi v porodnih bolečinah, ali željno pričakuje poveličanja božjih otrok“ (Rim 8). Tedaj bo tudi ono rešeno prekletstva in bo nad njim zavladal Bog dobrote in ljubezni. Tedaj bo vse stvarstvo v popolnem soglasju, v popolni službi božjih otrok. To sta „novo nebo in nova zemlja“, o katerih govori sveti Peter (II, 3, 13).

Končnemu cilju naproti

Bog je ustvaril svet, nebo in zemljo, a ne za večno, ampak le za neki čas. Ta čas je pač samo Bogu poznan, je njegova kraljevska skrivnost. Ima pa vse vidno stvarstvo po Bogu določen svoj konec, h kateremu ga Bog nezadržno vodi s svojo previdnostjo. Šele, ko bo konec tega sveta, bo božje kraljestvo doseglo svoje dokončno dovršenje, v popolnem miru, v popolni, večni sreči in slavi.

Božje kraljestvo na zemlji je sveta Kristusova Cerkev. Kakor pa je Kristus zakril svoje božanstvo s ponižno človeško podobo, tako je tudi njegova Cerkev na zemlji obdana od človeških slabosti. Samo tisti jo spoznajo in ji

sledijo, ki so ponižnega srca in blage volje. Kar je dejal Kristus o sebi, velja tudi o Cerkvi: „Blagor mu, kdor se nad menoj ne pohujša“ (Mt 11, 6). Ob pogledu na življenje v svetu nas često prevzameta žalost in skrb, ko gledamo silno moč hudobije in krivice, ki v njem vladata. Zdi se, kakor da bi bil Bog slaboten, ko njegovi sovražniki obhajajo tako številne zmage in se prevzetno v svetu šopirijo. V vsem tem je globoka skrivnost. Vendar nikoli ne omahujmo v veri, ki nas uči, da je svet v božjih rokah in da se v njem prav nič ne zgodi brez božje volje, brez božjega dopuščenja. Bog je gospod svetovne zgodovine in nihče drugi. On vodi tok človeškega življenja skozi tisočletja po svojih skrivnostnih načrtih proti končnemu cilju. Ta konec bo neizbežno prišel, ne po človeški sili, ampak po božji volji. Prišel bo ob uri, ki jo je Bog od vekomaj določil, prišel nenadoma, nepričakovano. Tedaj bo Kristus drugič prišel na svet, na oblakih neba, z veliko močjo in slavo, spremljan od božjih angelov, da sodi žive in mrtve, dobre in hudobne. Tedaj bo na nebu pred očmi vsega sveta bleščalo njegovo kraljevsko znamenje — sveti križ.

Temu končnemu, velikemu cilju naproti romamo verni kristjani skozi bridkosti in borbe te zemlje, dežele našega izgnanstva, z upanjem in hrepenenjem. V skušnjavah tega sveta in nasproti vsiljivim mikom pa naj bo v naših dušah vedno živ apostolov klic: „Rotim vas, bratje, pri usmiljenju božjem, ne ravnajte se po tem svetu... živite, kakor se spodobi pred Bogom, ki vas kliče v svoje kraljestvo in svojo slavo“ (Rim 12, 2; 1 Tes 2, 12).

Alojzij Košmerlj

I. KAJ TA POKLIC ZAHTEVA

● Pred začetkom službe:

1. Umsko usposobljenost:

- Izobrazba. Zaradi odgovornosti pred poklicem in bralci.
- Poznanje zgodovine: dogodkov, njih vzrokov, medsebojne povezanosti in njih pravilno presojo.
- Poznanje slovstva: kako, pravilno misel pravilno tudi izraziti, zapisati; časnikar govori s peresom
- Poznanje vsaj osnovnih pojmov o Bogu, veri, krščanskem življenju.
- Poznanje bralcev: katero struno udariti, da doseže nameravan učinek.
- Resnicoljubnost: to je prvi pogoj solidnosti in zanesljivosti tiska.
- Globoko dojemanje dogodkov, ne le bežno in površno beleženje.

2. Moralne lastnosti:

- Upoštevanje lestvice vrednot v tem redu: verske, narodnostne, socialne, posameznikove.
- Spoštovati pravi namen tiska: s širjenjem resnice in pravice prispevati k skupnemu dobremu, k skupni blaginji.
- Popolna zvestoba časnikarski službi, nepodkupljiv za nobeno ceno.

● Pri izvrševanju službe:

1. Glavne napake:

- Laž: to je samomor časnikarjevega ugleda v javnem življenju.
- Površnost: pri važnih dogodkih omenjati le dejstva, brez pojasnitve in navedbe vzrokov, okoliščin, posledic, ki spremene pojmovanje dogodka.
- Pretiravanje: pogosto je le drug način laži.
- Namerno poudarjanje slabosti in napak nasprotnika ali posameznih skupin. S tem ustvarja napačno javno mnenje in pohujšanje.

- Stalno namigavanje proti veri, nrvnosti.
- Potvarjanje dejstev in izjav.
- Preveliko sanjarjenje, optimizem, kjer ne bi bilo prostora za nikakršno priznanje resne nevarnosti, zmot, napak.
- Ščitenje in zagovarjanje zla, podpiranje krivic in širjenje ne-nrvnosti.
- Zadostitev nizkih nagonov: nedostojni oglasi, slike, neslane dvoumne šale.

2. Moralne kreposti:

- Ljubezen do Cerkev in njenega dela.
- Ljubezen do naroda, do njegovega napredka in ugleda.
- Razumnost: med večimi načini opisa iste stvari je samo eden boljši, samo eden najbolj verno poda resnico; razumnost naj časnikarju pomaga ta način odkriti in uporabiti.
- Ljubezen in spoštovanje vsega plemenitega, dobrega, lepega: v narodnostnem ali verskem pogledu, naj bo naše ali tuje, javno ali skrito.
- Nesebičnost: naj ne išče priznanja na škodo nasprotnikovega glasila, naj ne goji zavisti in mržnje do miselnega sovražnika, naj ne podpihuje strankarske in razredne sebičnosti.
- Ekonomska neodvisnost: če je list denarno samostojen je s tem zagotovljena svoboda izražanja in redno izhajanje lista.

3. Pripomočki:

- Pridobljeno vsestransko znanje.
- Jasen pogled in stalen stik s stvarnostjo.
- Preprost, privlačen in jedrnat slog.
- Poznanje duševnosti bralcev: njih značaj, navade, nagnjenja, izobrazbo, čustva, domišljijo.

4. Cilj:

- Voditi neko določeno množico bralcev je cilj vsakega časnikarja in časnikarstva sploh. Pravi časnikar ne more nikdar ostati le novinar, poročevalec, ampak nujno tudi vzgaja, opozarja, graja itd.

II. ODGOVORNOST:

● Glede na bralce:

- Ti večinoma prejemaajo pošolsko izobrazbo in poročila o razvoju svetovnih dogodkov le iz časnikov in revij. In da je to obveščanje verodostojno je naloga časnikarjeva.

- Bralci se ne morejo sami prepričati o resničnosti dogodkov, izjav itd. in se upravičeno zanašajo na pristnost časnikarskega poročila.
- Pogosto ne znajo sami točno presoditi dogodkov. To potrjujejo tako različne govorice, ki jih povzroči ena in ista novica.
- Veliko jih bere le z očmi in srcem, ne z glavo.
- Koliko jih je sužnjev samih sebe, ali neke določene ideje, ali svoje stranke in v tej luči presoja stvarnost.

● S strani časnika:

- Pogosto je edini, ki pozna dogodek in njegove okoliščine. Je edini zmožen resno presoditi dogodek in njegove vzroke. Zato mora poročilo pravilno presoditi in ga verno podati, zaradi množice bralcev, ki jih po časniku vodi in usmerja.

III. NEKATERE PRAVICE:

- Pravica do priznanja njegovega dela. S tem je v zvezi uživanje spoštovanja in naklonjenosti ljudstva za katerega dela.
- Primerna in zadostna denarna nagrada.
- Pravica, da s peresom brani, vodi in oblikuje bralce, ljudsko dušo.

IV. PLAČILO

● Na zemlji:

- Čustvo zadoščenja s samim seboj, zaradi spolnjene naloge in poslanstva.
- Zavest, da služi velikim idealom: Bogu, narodu, človeštvu.
- Zavest, da skuša uveljaviti resnico, zagovarja pravico, širi dobroto, ruši krivičnega nasprotnika.
- Hvaležnost, priznanje in spoštovanje tistih, ki znajo ceniti nikdar perkinjeno, marljivo in skrito časnika delo.

● V večnosti:

- Večno plačilo. To si moremo zaslužiti na različne načine. Časnikarstvo je eden od teh načinov in ne zadnji, saj je prav tisk danes velesila, ki obrazuje javno mnenje.
- Časnikarstvo je poklic. Bog ga prav tako daje kot druge poklice. Zasluženje časnika je v tem, da temu klicu sledi in se mu ves iskreno posveti.

J. Re.

Za krščanske zakonce je eno najtežjih vprašanj vprašanje rojstev. Zdi se, da se na tem področju odpirajo z napredovanjem znanosti nove poti. Zadnje čase se ogromno piše o tem vprašanju. Kaj je na stvari?

UREJEVANJE ROJSTEV

Ni skoraj revije ali časopisa, ki bi v zadnjih mesecih ne bil pisal o vprašanju urejevanja, kontrole in omejitve rojstev in o raznih novih sredstvih in metodah, s katerimi je mogoče doseči ta cilj. Nekateri uporabljajo to priložnost, da udarijo po Cerkvi in po njenem nauku, češ, kako je starokopiten in trd, kako so zahteve Cerkve za sodobnega človeka nesprejemljive. Drugi govorijo o novi sreči zakonskega življenja, ki jo prinašajo nove metode urejevanja rojstev, ko ni več strahu in skrbi, ali bo žena spočela takrat, ko si zakonca otroka ne želita ali celo ne moreta in ne smeta želeti, ampak svobodno odločujeta, koliko otrok bosta imela, kdaj in v kakšnih presledkih. Tretji bolj resno govorijo o omejitvi in urejevanju rojstev v zvezi s težkimi problemi današnjega življenja, kakor na primer hitro naraščanje prebivalstva, gospodarske in socialne razmere številnih družin, zdravje žene in otrok, možnost dobre vzgoje in priprave na življenje in podobno. Večkrat je govorjenje ali pisanje tako zmedeno, da si ni mogoče ustvariti jasne sodbe, ali je katoličanom res vse prepovedano in še govoriti ne smejo o urejevanju rojstev, ali pa so posebne okoliščine in razlogi, kjer je

tudi za vernega človeka, ki hoče živeti po nauku Cerkve, možno kako svobodno urejevanje rojstev. Je-li vse, kar je brati po časopisih in revijah, le slaba propaganda, ki jo je treba čim bolj omejiti, ali pa je tudi kaj pametnega zraven, kar je treba prav resno in trezno premisliti? Poskusimo dobiti nekaj jasnosti v teh stvareh, ne v podrobnostih in posameznostih, ampak le na splošno in v celoti.

Urejanje rojstev — greh ali ne?

Govorjenje o omejitvi rojstev je lahko res samo v sebi že tako skaljeno, zastrupljeno in napačno, da za katoliške zakonce ne pride v poštev. To je tedaj, kadar se načelno obrača proti rojstvu otrok, kadar kdo otroke na splošno in na celi črti odklanja, kakor da bi bilo spolno življenje v zakonu brez vsake odgovornosti v tem oziru. Tako gledanje na zakonsko življenje, kjer stoji v ospredju le samovoljno uživanje, strast in življenjska udobnost, je človeka nevredno in proti vsem naravnim in božjim zakonom. Kjer človek misli, da sme v zakonu otroka popolnoma in dosledno samovoljno odklanjati, ali kjer misli, da sme brez vsakih drugih obzirov samovoljno in za vedno ločiti zakonsko spolno življenje in mož-

nost novega spočetja, tam je njegovo zadržanje napačno in proti božji volji. Tudi kjer zakonci otroka pojmujejo le kot nekako postransko stvar, nekak privesek ali nekako igračko, da njihovo življenje sčasoma ne postane predolgočasno in prepusto, drugače pa je zanje egoizem, uživanje in življenjska udobnost edino važna stvar, tudi tam je pojmovanje zakona napačno. Kdor iz takega mišljenja govori o urejevanju in omejitvi rojstev, nima prav. V tem smislu je tudi Pij XII. odklonil izraz „kontrola rojstev“, češ da prihaja iz materialističnega in egoističnega gledanja na življenje. Za katoličana tako pojmovanje ne pride v poštev. Na drugi strani pa je mogoče tudi v pravem in pravno neoporečnem smislu govoriti o urejevanju rojstev. Izraz „urejevanje rojstev“ je morda še najbolj primeren — tudi Pij XII. ga je uporabljal —, ker v njem pride do izraza, da zakoneca nikakor načelno ne odklanjata otrok, ampak se zavedata svoje odgovornosti in želita premišljeno in kolikor mogoče svobodno odločati, koliko otrok bosta imela, kdaj in v kakšnih presledkih. Taka odgovornost je nekaj dobrega in potrebnega. Človek ni žival, pri kateri odloča samo nagon. Človek je razumno in svobodno bitje. Njegove odločitve imajo pravno vrednost šele, kjer je človek svoboden. Svobodna odločitev pa predpostavlja poznanje razmer in možnost izbire med več potmi. Dokler je bil notranji potek spolnega življenja, spočetja in razvoja novega življenja manj znan, človeku tu ni bilo mogoče dosti svobodno odločati. Napredek znanosti pa je odprl čisto nove možnosti. Spočetje samo in razvoj življenja sta sicer še danes odtegnjeni svobodnemu človekovemu odločanju. A ker človek da-

nes precej dobro ve, kateri pogoji so potrebni, da do spočetja sploh pride, ker ve za možnosti, kako te pogoje lahko prepreči ali izključi, je urejevanje rojstev v veliko večji meri prepuščeno njegovi svobodni odločitvi. To je samo v sebi nekaj dobrega, kajti na ta način starši lahko vse drugače sprejmejo odgovornost za svoje otroke, za njihovo zdravje in vzgojo, za izobrazbo in družabno življenje. Taka odgovornost pa je posebno danes nujno potrebna. Živali se plodijo, kakor jih sili njihov nagon in dane prilike. Človek pa je oseba, zato je taka ploditev njega nevredna in pred Bogom in pred ljudmi neodgovorna. V kolikor je človeku mogoče, da spočetje in rojstvo novega otroka svobodno izbira in odloča, in to pod pogoji, ki jih bomo še omenili, je to zanj pravna dolžnost in naloga. Sprejeti otroke „kakor jih pošlje ljubi Bog“, imeti čim več otrok, prepustiti vse enostavno „naravi in božji Previdnosti“, tako in podobno govorjenje in mišljenje je lahko res izraz velike vere, trdnega zaupanja, izredne požrtvovalnosti in velike ljubezni do otrok. Tako je bilo in je še danes brez dvoma v naših vernih družinah s številnimi otroki. To je treba ravno za te krščanske družine izrecno in jasno poudariti. A tako stališče je na drugi strani lahko tudi izraz neodgovornosti in neobvladane splošnosti in brezobzirnosti.

Urejevanje rojstev — iz kakšnih nagibov?

Pri urejevanju rojstev, ki je torej načelno nekaj dobrega in potrebnega, pa sta odločilni dve vprašanji: prvo, kakšni so nagibi in drugo, kakšna so sredstva. O slabih nagibih smo že prej

Odgovori Cleiban:

Kaj je naša prva luč?
Naša prva luč je sonce:
z zlato roko svet odgri-
nja, zlatih ciljev nas
spominja.

(O. Župančič)

dejali, da lahko vse skalijo in zastrupijo. Pij XII. pa izrecno poudarja tudi dobre nagibe za urejevanje rojstev. Bilo bi napačno, če bi se kdo zanje sploh ne zmenil. Taki dobri razlogi so: ženinino zdravje, gospodarske in socialne razmere, nevarnost za zdravje novorojenčkov (dedne telesne ali duševne bolezni) in podobno. Kjer je žena slabotnega zdravja ali kjer nova nosečnost in nov porod zanjo pomeni resno nevarnost za zdravje in za življenje, tam ni samo dovoljeno, ampak naravnost potrebno in dolžnost, skrbeti za ureje-

vanje rojstev, za večje presledke med posameznimi porodi ali celo odločitev, da žena ne sme in ne more imeti nobenega otroka več. Isto velja za družino, kjer vlada huda revščina, ki je kljub vsemu ni mogoče premagati ali prenašati, ali kjer so stanovanjske razmere take, da porastek družine za sedanji trenutek nikakor ni mogoč, ali kjer starši iz kakršnihkoli razlogov ne morejo sprejeti vzgoje otrok in zanje skrbeti, tako da je velika nevarnost, da otroci postanejo brezdomci in se izgubijo v življenju. Kjer zdravnik zakoncema za-

radi dednih bolezni, posebno če so se že pojavile pri prejšnjih otrokih, novo spočetje in porod nujno odsvetuje, tam imata mož in žena prav tako odgovornost pred Bogom in pred ljudmi. V mnogih deželah je tudi nagel in velik porast prebivalstva resen nagib za urejevanje rojstev.

Kakšen način?

Odločilnega pomena pa je vprašanje, na kakšen način in s kakšnimi sredstvi je dovoljeno urejevanje rojstev. Razpravljanje in pisanje po časopisih in revijah gre navadno predvsem v to smer, posebno odkar je znanost odkrila nova sredstva v obliki tablet, ki so v uporabi bolj enostavna, v učinkovitosti pa bolj zanesljiva kakor pa dosedanja sredstva. Urejevanje oz. preprečevanje rojstev nikakor ni nekaj novega. Da se danes veliko več govori in piše o tem, so na eni strani vzrok nova sredstva, predvsem razne vrste tablet, ki imajo tudi svojo zdravilno vrednost, na drugi strani pa novo gledanje na spolno življenje, na zakon, na otroka in sploh na celotno življenje.

Med sredstvi, ki so jih v preteklosti in ki jih še danes uporabljajo za urejevanje in omejitev rojstev, so nekatera, ki po božjem zakonu niso dovoljena in jih tudi Cerkev ne bo mogla nikdar dovoliti. Med te spada na prvem mestu umetni splav, bodisi operacijski, bodisi na druge načine, da se npr. oplojeno jajčece ne more vgnezditi v maternici in se tam razviti do samostojnega življenja. Po ponovnih izjavah Pija XI. in Pija XII. so prav tako nedovoljena sredstva: direktna sterilizacija, kjer posameznik, mož ali žena, za določen čas ali za vedno, naravnost prepreči ali onemogoči plodnost z namenom, da bi se

tako brez nevarnosti za novo spočetje spolno udeleževal. Človek nima take oblasti nad svojim telesom in njegovimi zmožnostmi. Zato ne sme tako samovoljno posegati v njegovo delovanje. Nedovoljeni so tudi vsi tisti načini, kjer zakonci samovoljno preprečijo možnost spočetja pri posameznih spolnih dejanjih, bodisi z mehničnimi ali kemičnimi sredstvi, ali na kak drug način. Tu človek samovoljno pokvari naravno uravnano spolnega dejanja in zato je njegovo dejanje napačno.

(Na drugi strani pa so sredstva, ki so gotovo dovoljena. Med te spada spolna zdržnost. Pri njej pa je treba upoštevati, kakšne posledice ima za zakonsko življenje in ljubezen. Danes ne bo nihče več trdil, da spolna zdržnost škoduje zdravju. Kjer pa zakonca živita v stalni življenjski skupnosti, kjer je spolno življenje tudi nujen in potreben izraz njune medsebojne ljubezni, tam spolne zdržnosti ni mogoče gledati in presojeti ločeno od vseh drugih okoliščin, ampak jo je treba presojeti v celoti vsega zakonskega življenja. Na to opozarja že sv. Pavel v pismu Korinčanom.

Dovoljena je tudi takoimenovana Ogino-Knausova metoda, ki jo dopolnjujejo danes merjenje temperature, na podlagi katere žena z veliko zanesljivostjo ugotovi rodovitne in nerodovitne dni. Tu ne gre za poseg v naravni potek, ampak le za prilagoditev naravi, čeprav se mora človek najprej potruditi, da zakone in potek naravnega delovanja kolikor mogoče natančno spozna. Nekateri vidijo predvsem v tej smeri veliko možnost za bodočnost in upajo, da bo kmalu mogoče popolnoma natančno in zanesljivo ugotoviti rodoviten in nerodoviten čas in tako na pod-

lagi tega urejati spočetje in rojstvo. Takoimenovana „pillola cattolica“ (kakšno neumno ime!), o kateri so v zadnjem času pisali listi, ki je v Ameriki znana pod imenom „duphaston“, naj bi imela predvsem ta učinek in namen. Še Pij XII. je izrazil upanje, da bo znanost v bližnji bodočnosti našla pota in sredstva, s katerimi bo mogoče naravno in npravno neoporečno urejevanje rojstev.

Nova sredstva

Nekaj let že pa so na razpolago nova sredstva v obliki tablet, ki imajo dvojni učinek. Na eni strani so res zdravila za razne ženske bolezni in motnje, a na drugi strani preprečijo pri ženi ovulacijo in je zaradi tega žena nerodovitna. Kakor hitro žena neha jemati zdravila, je ovulacija spet pravilna in spočetje možno. Razume se, da je z odkritjem teh zdravil nastala cela vrsta novih vprašanj. V raznih člankih po listih ravno ta vprašanja, večkrat v precej veliki zmedenosti, igrajo veliko vlogo. Na splošno je mogoče reči: Prvo in glavno besedo ima tu dober in vesten zdravnik. Kjer zdravnik pravi, da so taka zdravila za ženo nujno potrebna, tam so tudi dovoljena, čeprav je žena za tisti čas nerodovitna. Ta nerodovitnost je samo postranska posledica, ki je s prvim učinkom, namreč z zdravljenjem z določenimi zdravili, neizogibno združena.

A kakor vedno v življenju, tako je tudi tu. Zloraba zdravil je zelo lahka in za veliko ljudi neposredna nevarnost, za zdravnike kakor tudi za zakonce same. Na drugi strani je tudi veliko primerov, kjer sodba o tem, kakšna je bolezen in kakšna zdravila so potrebna, ni tako enostavna. Vprašanje je tudi,

ali je mogoče v kakšnem primeru jemati „bolezen“ in „zdravila“ v kakšnem širšem smislu, kako daleč je tu mogoče iti, kakšni razlogi so odločilni, kje so meje itd. Vsak čuti, kakšno odgovornost ima tu zdravnik, a tudi zakonca sama. Jasno je tudi, da je treba skrbno upoštevati razvoj znanosti, nova spoznanja človeške spolnosti in razne druge ugotovitve zadnjega časa. Le tako je mogoče najti pravi odgovor. Na tem področju je danes razpravljanje med znanstveniki vseh vrst in med katoliškimi teologi izredno živahno in v polnem teku.

Kaj pravi sv. oče Pavel VI.?

Na vse te stvari se je oziral sv. oče Pavel VI., v svojem govoru 23. junija, kjer je kratko omenil tudi vprašanje urejevanja rojstev. Besede svetega očeta so vzbudile veliko pozornost, ker je to prva jasna izjava od l. 1958, ko je Pij XII. zadnjikrat obširno govoril o tem vprašanju, in ker Pavel VI. izrecno upošteva nova spoznanja. Sv. oče pravi, da je vprašanje urejevanja rojstev zelo važno, a tudi zelo zamotano vprašanje. Cerkev za vse to ve in se temu nikakor ne zapira, ampak želi dati resničen in jasen odgovor. Dalje sv. oče pravi, da je urejevanje rojstev najprej osebna zadeva zakoncev, njihove svobode, vesti, ljubezni in dolžnosti. A na drugi strani ima tudi Cerkev nalogo in dolžnost, da izreče svojo sodbo, ki je za vse vernike obvezna. Za sodbo Cerkve je odločilen božji zakon, ki pa ga je treba videti, razlagati, učiti in braniti v luči raznih znanstvenih spoznanj, ki so v zadnjem času zelo napredovala. Danes Cerkev v zvezi z raznimi odličnimi znanstveniki in bogoslov-

ci proučuje položaj in nova spoznanja in bo na podlagi tega študija kmalu izrekla svojo sodbo. Dokler pa to proučevanje še ni zaključeno in še ni mogoče dati novega odgovora, velja o urejevanju rojstev, njihovih nagibih in sredstvih, kar je učil Pij XII. Nihče si ne sme na lastno pest dovoliti, da bi kaj drugega učil.

Ta kratka izjava Pavla VI. je izredno pomembna. Iz nje je razvidno, kako neutemeljeni so sedaj razni očitki, češ, da se Cerkev sploh ne zmeni za novi položaj, da ji težave toliko zakoncev sploh niso nič mar, in da samo ponavlja stare zapovedi in prepovedi. Na drugi strani pa se pokaže tudi vsa velika odgovornost Cerkve pred Bogom in pred ljudmi, ki se je sv. oče dobro zaveda. Tako je v sedanjem času za

katoličane edino pametno, da se ne dajo begati od raznih senzacionalnih poročil in lahkomišelnih in večkrat čisto napačno usmerjene propagande, ampak da počakajo, kaj bo odločilo najvišje cerkveno učiteljstvo v luči božjega nauka in novih znanstvenih spoznanj. Da bo ta odločitev upoštevala vse danosti, da bo skušala prinesiti čim več jasnosti in čim večjo pomoč vsem, ki je potrebujejo in pričakujejo, da bo Cerkev dala ta odgovor na resna in velika vprašanja sodobnega časa v duhu evangelija, za to nam je porok ne samo znanstvena temeljitost, s katero proučujejo znanstveniki in bogoslovci ta vprašanja, ampak tudi sv. oče Pavel VI. osebno in zborovanje II. vatikanskega koncila.

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

ZELENICE V PUŠČAVI

Kratka zgodovina. Bilo je 1. novembra 1950. V kapeli zavoda Trinitá dei Monti v Rimu je ob osmih zjutraj takoj po svetem obhajilu okoli 30 mladih dijakov darovalo Jezusu božjemu Kralju, Odrešeniku sveta, svoje življenje. Nekaj ur potem je sveti oče Pij XII. na trgu sv. Petra vdedel v Marijino krono blesteč dragulj. Proslavil je njeno vnebovzetje za versko resnico.

Skoraj nobeden tega ni opazil. Nih-

če ni mislil, da bo to seme pognalo in se razvilo v pravo, čeprav le majhno rastlino. Potem šele smo zvedeli, da so tudi drugod delali poskuse in dosegli zelo lepe uspehe. (To so bile blagodejne in zaslužne „Dvorane zadnje večerje“, ki jih je v Milanu ustanovil duhovnik Pozzoni.) Božja Previdnost je hotela, da se je ta majhna rastlina razvila v drevo, ki je razprostrlo svoje veje preko škofijskih in narodnih mej-

Od tedaj naprej... Osemnajst dni pozneje sta v Pescari nastali dve novi skupini: ena moška, druga ženska. Potem so še vzkli v Reggio Emillo in mnogih drugih italijanskih mestih. (Lacio Campania, Puglia, Umbria, Toscana, Emilia Romanna, Piamonte, Lombardia, Veneto.) Tudi v drugih deželah so se skupine mladcev darovale pred oltarji Jezusu (v Argentini, Uruguayu, Španiji, Portugalski, Nemčiji, Franciji). V Braziliji (zlasti južni) pa je doseglo to gibanje izreden napredek.

Pri Sveti Mariji v Río Grande do Sul je imela prva skupina komaj 40 članov. Posebno navdušena za to gibanje je bila mladenka María José Pires da Rocha. Ko je šla 18. maja 1952 v cerkev, da bi prejela sveto obhajilo, jo je avtomobil, ki je izgubil smer, povozil do smrti. Danes je samó v škofiji Santa María več ko 1000 mladenk, ki so se darovale Jezusu.

Cerkev se zanima za gibanje... Hubbardni duh se je na različne načine prizadeval, da bi življenje in rast te male rastline preprečil. Toda zastonj se je trudil. Za to gibanje so se kmalu začeli zanimati nekateri škofje, Kongregacija za redovnike in Sveti oficij. Sveti oče, ki je z očetovsko naklonjenostjo spremljal razvoj tega gibanja, je 23. novembra v slovesni avdienci sprejel okoli 400 mladeničev iz različnih krajev Italije.

Kaj takega še nismo videli... Sveti oče je na tisti spominski dan rekel: „Z vašim gibanjem v Cerkvi nastaja nekaj, česar doslej v takem obsegu še nismo videli. Pozdravljamo tukaj zbrane falange mladcev, ki so odločno sklenili, da hočejo biti vedno pripravljene, odzvati se vsakemu klicu Boga in Cerkve.“

Zelenica

Ime. Ime je nastalo po srečnem naključju. Temu imenu so se morala umakniti vsa druga imena, ki so jih predlagali. Danes se vse moške in ženske skupine imenujejo „Zelenice“. Da se med seboj ločijo, se posameznim skupinam dodajajo še različni nazivi Device Marije. Tudi svetemu očetu se je zdelo to ime najbolj primerno. Izjavil je namreč, da bi se težko našlo za to gibanje kako drugo, bolj primerno ime. Na svetu toliko duš objema smrt. Zato so podobne puščavam, kjer ni nobene božje rastline, nobene cvetice. Vse pogrešajo vode posvečujoče milosti. Zato je papež potem rekel: „Doseči hočete, da bi v puščavi tega sveta, ki je tako suha in vroča, spet vzkliko, rastle in se množilo božje življenje.“

Vendar pa... Vendar pa moramo pripomniti, da se te „Zelenice“ razlikujejo od tistih zelenic v puščavi, ki imajo le malo vode in je tudi ne morejo veliko sprejeti. Sveti oče je govoril: „Vaše 'Zelenice' niso take (kakor v puščavi). Vi z veseljem zajemate vode iz Zveličarjevega studenca, kadar in kolikor je hočete.“

Ni organizacija. Že v začetku njene ustanovitve je bilo popolnoma jasno, da „Zelenica“ ni in ne bo bita ena organizacija več. Zato ni prav nič nevarna že obstoječim organizacijam. Z zbiranjem „najboljših“ nima namena posegati vanje in jim trgati člane. Papež modro pripominja: „Vemo, da se nečete spremeniti v organizacijo, ki bi se mogla pridružiti drugim in jim postati nadležna. Hočete ostati taki, kakor ste zdaj... Organizacije pa, v katere ste vpisani, bodo deležne dobrot vaše navzočnosti.“

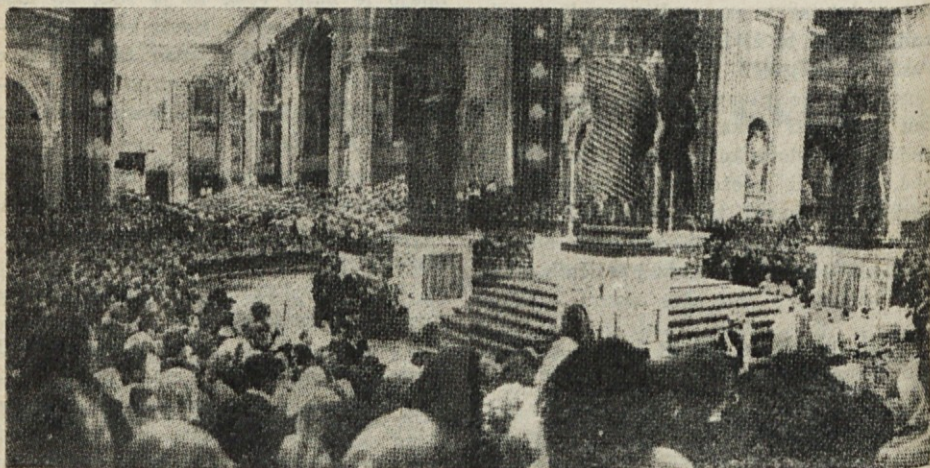
Ampak je gibanje. Kaj je torej „Zelenica“? Gibanje, prizadevanje za duhovno ozračje, ki je v blagor mladim dušam. Pripraviti hoče mlade ljudi, da bodo goreli za božjo čast in se veliko-dušno, z vsem srcem, z vso dušo posvetili in izročili Kristusu. Ne gre za to, kakšen je mladec ali kateri organizaciji pripada. Mladenič ostane to, kar je. Le na krajih, ki jih obiskuje, med osebami, s katerimi je v stiku, mora imeti vedno duha brezpogojne velikodušnosti. Vsak, četudi je v Katoliški akciji, v Tretjem redu ali Marijini kongregaciji, mora jasno odgovoriti na vprašanje: „Ali hočeš svojo mladost darovati Jezusu? Ali sprejmeš vse dolžnosti, ki ti jih nalagata skrb za duhovno življenje in apostolsko delo.“

Kdor obljubi, da bi te pogoje, te dolžnosti vestno spolnjeval, se petem pridruži gibanju „Zelenica“. Brez po-

mena so torej sedeži, znaki, listi, članarina. Velikodušna pripravljenost na žrtve je neomejena. Zato ne potrebuje prostorov.

Veliko zahteva. Kadar od mladih ljudi malo zahtevaš, od njih ničesar ne dobiš. Mladi ljudje nočejo biti povprečni. Zato se ne navdušujejo za povprečno krščanstvo navadnih ljudi. Kdor pa prednje postavi visok vzor, naj se popolnoma daruje Jezusu, naj žive z njim združeni tako, da mu posvete um, srce, voljo in čute, kdor jih prepriča o nujnosti dati se na razpolago Jezusu in Cerkvi, da bi rešili svet, ki umira, ta bo dosegel navdušeno priznanje in odobravanje mladcev. V nagovorih za „boljši svet“ smo mnogokrat opazovali prizore takšnega navdušenja, da ga ni mogoče popisati.

„Pridi, hodi za menoj!“ Najlepši poklic izvoljenih duš je poklic k deviške-

V vatikanski baziliki svetega Petra v Rimu so se okrog sv. očeta Pavla VI. zbrali številni romarji

mu stanu. Cerkev krasí milijone duš, darovanih Bogu v žrtev. To je tudi eno izmed najjasnejših dokazov božje rodovitnosti. Svet potrebuje deviških duš. Otroci v sirotišnicah, bolniki v bolnišnicah, starčki v zavetiščih, sirote, vsi so potrebni „sester“. Vsi tudi posebno potrebujejo duhovnikov. Svet se brez duhovnikov ne more rešiti. Nikoli ne polagamo dovolj važnosti na tiste mladeniče in mladenke, ki jih morda kliče Jezus z besedami: „Pridi, hodi za menoj!“ Vzgajati jih moramo, da se bodo veselo odzvali vabilu z odgovorom: „Tukaj sem, Gospod!“ Lepo je, za vedno se posvetiti in darovati Jezusu.

Na drugi strani... Na drugi strani pa ni nujno potrebno, da moraš stopiti v semenišče ali samostan, če hočeš spolniti vse, kar Jezus od tebe želi. Večina ljudi je po božji volji poklicana v zakon, ki ga je Jezus postavil in posebno posvetil s tem, da ga je povzdignil v zakrament.

Poklic in poklici... Vendar so poklici različni. En poklic je vsem enak: Bog hoče, da je vsak človek božji otrok, drugi Kristus. Biti kristjan, se pravi, biti drugi Kristus. Jezus, učlovečeni Bog, je takorekoč sprejel življenje vsakega izmed nas, da nam more posredovati skrivnostno življenje. Cerkev je njegovo skrivnostno telo; Kristus je Glava tega Telesa, mi pa njegovi udje.

Različnim načinom in potrebam življenja odgovarjajo različni poklici. Jezus hoče od mene, da sem duhovnik, od tebe, da si mati, od drugega spet, da je zdravnik, od druge, da je redovnica. Poleg teh poklicev so še drugi, posebni poklici: poslanci, državniki, profesorji, učitelji, delavci. Od vseh Bog zahteva,

da postanejo sveti in da se spremenijo v Kristusa.

Da morejo mladi ljudje klti in rasti, potrebujejo duhovnega ozračja. Pripravljene morajo biti, da se na vsak Gospodov klic takoj odzovejo in se z veseljem, četudi samo začasno, žrtvujejo in popolnoma izročijo Jezusu s posebno posvetitvijo, katero jim predloži „Zelenica“.

Dolžnosti

Živeti morajo „Zelenica“ hoče, da puščava cvete; hoče prinesiti življenja tja, kjer je doslej vladala smrt. Zato morajo vsi mladci „Zelenice“ biti živi na duši. Stalno morajo živeti v posvečujoči milosti. Zato morajo odločno odklanjati vse, kar bi moglo povzročiti dušno smrt, to se pravi, varovati se morajo smrtnega greha. Mladi ljudje navadno zato tolikokrat izgube milost, ker napačno pojmujejo in slabo rešujejo vprašanje svoje čistosti. Zato „Zelenica“ od njih zahteva, da se zavežejo, da bodo vso mladost varovali svoj brezmadežni sijaj, svojo čistost. To store s preprosto zasebno obljubo, ki jo pa naredi pred oltarjem.

Resna zadeva. Iz tega spoznamo, da gre za važno zadevo, kateri je treba posvečati veliko pozornost. Izključuje vsako lahkomiselnost. Kdor prelomi obljubo, dvakrat greši (proti božji zapovedi in proti obljudi). Zato Sveti ofi cij v odloku odobritve tega gibanja določa, da nihče v „Zelenici“ ne more napraviti obljube čistosti, če se ni že prej posvetoval o tem s svojim spovednikom, ki mora tudi določiti, za koliko časa naj se žaveže z obljubo. Treba je tudi go-

tove previdnosti, kadar se vabijo drugi ljudje k obredu posvetitve.

Strah je odveč — Vsi tisti, ki se boje, da bi bila vest mladostnikov zaradi tega zbegana, naj bodo mirni. Če posvetovanje s spovednikom odstrani vsako nevarnost lahkomiselnosti in nepremišljene pre nagljenosti. Obljubo more vsak napraviti za kratko dobo, od enega dneva do največ šest mesecev. Od te obljube more odvezati vsak duhovnik v vsakem času. Tistim dolžnostim, ki jih je imel pripadnik „Zelenice“ pred obljubo, ni dodana nobena nova obveznost. Dolžnost čistosti zdaj krepí še čednost pobožnosti. Kar je bilo mlademu človeku dovoljeno pred obljubo, mu je dovoljeno tudi po njej.

Dihanje — vir življenja. — „Dihanje duše je molitev“, je večkrat rekel sveti oče. Zato se vsem mladcem „Zelenice“ priporoča, da vsak dan premišlujejo in molijo rožni venec.

Naša mladina mora biti v tem duhovno tako lahkomiselnem, plitvem, neurejenem svetu modra, preudarna, globoka. Ljubiti mora tudi v duhovnem življenju red. Vse to ji more zagotoviti vsakdanja premišljevalna molitev in molitve rožnega venca, ki je najlepša in najlažja priprava na pogovor z nebesi.

Duša potrebuje hrane. — „Irrana duše je sveto Rešnje Telo“, pravi sveti oče. Tej ali oni osebi zadostuje že majhno število obhajil, da ohrani v sebi božje življenje. A obilnost tega življenja more zagotoviti duši samo zelo pogosto obhajilo. Zato se mladci „Zelenice“ zavežejo, da bodo vsak dan prejeli in obiskali Jezusa.

V službi Cerkve. — Poleg obvezno-

sti, da skrbe za globoko duhovno življenje in čistost, so dolžni tudi zvesto in velikodušno služiti Cerkvi. Mladci „Zelenice“ morajo biti cerkveni oblasti vedno na razpolago in biti pripravjeni odzvati se na vsak njen poziv, če le morejo.

Zato se obvežejo, da bodo služili vsej Cerkvi, vsemu skrivnostnemu telesu Kristusovemu. Uslužni morajo biti do vseh ljudi in pripravljene vse zadovoljiti z vsem, kar dovoljuje božja postava. Mladenci „Zelenice“ se zavedajo, da je Jezus dal novo zapoved: „Ljubite se med seboj!“ V njej so obsežene vse druge zapovedi. Ne moremo biti dobri kristjani, če nimamo krščanske ljubezni. Svet bo kristjane spoznal, če še ne bodo ljubili samo med seboj, ampak bodo ljubili tudi ljudi, ki niso kristjani, ker so tudi ti njihovi bratje.

Za boljši svet. — Gibanje za „boljši svet“ je križarstvo 20. stoletja. Zgraditi hoče boljši, bolj človeški in bolj krščanski svet z obnovo vsega katoliškega življenja. Pripraviti hoče nekako katoliško protireformacijo.

Vsaka oseba blage volje je poklicana, da pri tem delu sodeluje, da hiti na pomoč svetu, ki drvi v prepad in stori za njegovo rešitev vse, kar more. Jasno je, da hoče gibanje za boljši svet pridobiti in vzgojiti za to važno in nujno delo predvsem mlade ljudi.

Ni lepšega vzora za mladega človeka, kakor je tisti, ki ga vzgaja in spodbuja, da bo postal graditelj drugačnega, lepšega, boljšega sveta, na katerem bodo vsi ljudje božji otroci in bratje med seboj ter bo zgrajen tako, kakor Bog hoče in bo vseč in v blagor tudi ljudem.

O božji Kralj, Jezus, Odrešenik sveta! Jaz J. J. (vsak tu pove svoje ime in priimek) se Ti zahvaljujem, ker si me izbral in poklical, da Ti po rokah Marije Brezmadežne darujem vso svojo mladost. To ti zdaj obljubim še s posebno zaobljubo. Vsak dan hočem premišljati, Te prejemati in obiskovati. Častiti hočem tudi Marijo, Tvojo in svojo Mater, z vsakdanjo molitvijo rožnega venca. Cerkvi dajem na razpolago svoj čas in svoje moči. Sprejmi to mojo žrtev v prijeten vonj in daj mi milost, da se tudi smrti ne bom bal, da ostanim zvest Tebi, božji Kralj, Odrešenik sveta, Jezus.

Zaobljuba

O Božji Kralj, Jezus, Odrešenik sveta, jaz J. J. se Ti zahvaljujem, ker si me izbral in poklical, da Ti po rokah Marije Brezmadežne darujem vso svojo mladost. Prihajam pred Tvoj oltar, da Ti izrazim svojo odločno voljo, da se bom kar najboljše mogoče pripravil na veliki dan svoje posvetitve. Obljubljam Ti tudi, da se bom ohranil čistega, premišljeval, Te obiskoval in čim bolj pogosto prejemal ter molil sveti rožni venec.

O Marija, Jezusova in moja Mati, daruj Jezusu to mojo željo! Varuj me pod svojim materinskim plaščem. Amen.

1. Obveznosti ne vežejo pod smrtnim grehom. Kdor ne prejme obhajila in ne premišljuje, ne greši; ne stori ne smrtnega ne odpustljivega greha. Bolj kakor mladino strašiti, je potrebno navduševati jo za ljubezen do Jezusa. Mnogo jih slednjč le pride do tega, da brez njega ne morejo živeti.

2. „Zelenici“ more pripadati, četudi noče biti znan kot tak. Vendar pa je želeli, da se da spoznati vsaj duhovniku, ki skrbi za gibanje.

3. Preden pride do posvetitve, je potrebno, da ima moralno gotovost, da bo mogel spolnjevati različne dolžnosti.

4. Besedilo začasne posvetitve ne omenja zaobljube. Tudi ne nalaga dolžnosti, ki bi jih bilo treba spolniti vsak dan. To posvetitev opravijo tisti, ki ne čutijo v sebi dovolj moči, da bi se zavezali s posvetitvijo, ki nalaga obveznosti za vsak dan.

5. Posvetitev se more izvršiti tajno tedaj, ko je sveto obhajilo. Hvalevredna je navada, da posvetitev izgovarjajo glasno v navzočnosti drugih tovarišev.

Kadar se posvetitev vrši skupno, je treba poskrbeti, da ni navzoče ljudstvo, ki gibanja ne pozna.

Gregor Mali.

Milost božja, kaj se je primerilo v teh silnih časih! Zemlja molči, ta naša zemlja, ki je nekoč tako veselo in glasno prepevala z nami! Ne gane se; nobena prošnja, noben klic je ne vzdrami. Tudi nebesa molče; v vsej svetlobi svoji so ledena in neprijazna. Gozd ne šumi več, tiho je polje, škrjanci so onemeli. Ta vesoljna tišina je vsa prežeta z brezmočno žalostjo; življenje ne sople več, vse je okamenelo, mrtvo.

(Ivan Cankar)

eva je vzela, jedla in dala adamu

Ko nam je pisatelj Geneze v dveh poglavjih naslikal srečo prvega človeka v raju, se loti v tretjem poglavju velikega vprašanja, od kod trpljenje in smrt. Pove nam, da Bog ni imel v svojih prvotnih načrtih zla, da pa je to prišlo po grehu prvih staršev, skušanih po hudem duhu. Ti so se svobodno in v težki stvari uprli Bogu.

Tudi v tem poglavju je treba dobro ločiti pripoved samo, obliko pripovedi in njeno resnično vsebino.

pripoved

Kača, najbolj prekanjena žival, je Evo vprašala, ali jima je res Bog prepovedal jesti od vseh dreves na vrtu. Vprašanje je pretirano, saj je Bog dovolil jesti od vseh dreves razen enega. Vprašanje je zvito: meri na človekov ponos, na omejitve svobode.

Eva razloži božjo prepoved: le od drevesa sredi vrta ne smeta jesti in se ga dotakniti, ker sicer bosta umrla. Eva popravi pretiravanje kače, a tudi sama pretirava: Bog jima dotika drevesa ni prepovedal.

Kača zavaja dalje: „Ne bosta umrla.“ Trditev je kratka, jasna, odločna. In razlog zanjo: ko bosta od drevesa jedla, bosta Bogu enaka, ker bosta spoznala dobro in hudo, to je vse. Skušnjava je res peklenska.

Evi se je na to prigovarjanje zazdel sad v hipu dober, lep in vabljev. Vzela ga je, jedla in ga dala možu, da je še on jedel. Po ženi, ki je slabotnejša in bolj sprejemljiva za vtise, je satan našel pot tudi do moža. Takoj po grehu sta začutila v sebi nered; ravnotežje med razumom in voljo na eni strani, pa med nižjimi silami na drugi se je podrlo. Globok nemir, močan glas vesti in občutje izgube prejšnjih darov ju je napolnilo s sramom. Naredila sta si obleko.

Ko sta zaslišala Boga, sprehajajočega se po vrtu, sta se zaradi te spremembe v sebi skrila med drevje. Bog je poklical Adama in ta se mu je začel opravičevati z nagoto. Bog je vprašal, ali ni morda jedel od prepovedanega drevesa. Adam prizna krivdo, pa tudi Eva, a jo zvrčata Adam na Evo, Eva na kačo. Adam pri tem skoro krivi Boga, češ žena, ki si mi jo dal za družico, mi je dala jesti.

Bog tedaj razglasi sodbo nad vsemi tremi po vrsti, kakor so sodelovali pri grehu. Kača je prekleta, po trebuhu se bo plazila in prah bo žrla. Med njo in Evo ne bo prijateljstva, kot je računala, ampak sovraštvo, ki se bo nadaljevalo

tudi med obojnim potomstvom, dokler ne bo Evino potomstvo kači glavo strlo. Kazen žene je v tem, da bo imela težave pri nosečnosti in bolečine pri porodu, a bo kljub temu hrepenela po možu zaradi prenosa življenja na potomce. Mož bo kaznovan tako, da bo moral obdelovati zemljo, ki mu bo rodila trnje in osat, in to delo bo težko. Življenje se bo končalo s smrtjo: „Zakaj prah si in v prah se povrneš.“

Tedaj imenuje Adam svojo ženo Evo, življenje, ker bo mati vseh živih. Bog jima naredi suknji iz kož. In jima pravi: „Hotela sta postati vsevedna; da ne bosta segla še po drevesu življenja, morata iz raja.“ Ta kazen izgube nesmrtnosti je obenem znak velike božje ljubezni: Bog noče popustiti, da bi to svojo revo nosil človek vso večnost.

Bog postavi vzhodno od vrta kerube z ognjenim mečem, da ne bi mogla Adam in Eva več vanj.

oblika pripovedi

Pisateljev namen je, razložiti, od kod sta prišla na svet trpljenje in smrt. Dogodki, za katere ve iz izročila ali pa iz razodetja, so duhovnega značaja. Da bodo njegovi poslušalci v svojem otroškem mišljenju kaj tega razumeli, obleče te dogodke v zelo pisano obleko. Ta zunanja oblika pripovedi je pisateljeva stvaritev ali pa je vzeta iz preprostih tedanjih predstav, a je lepo prikrojena globokemu verskemu smislu.

Notranja zgradba zgodbe je napeta okrog glavnega vprašanja človekove svobode tako, da bo v poslušalcih vzbudila zanimanje. Na eni strani je Bog poglavar luči, s svojo ljubeznijo, z rajem, drevjem, živalmi, a tudi s svojo prepovedjo. Na drugi strani pa je človek božji obdarovanec, nagnjen v dobro, a obenem poln želje po popolni svobodi in dokončnem znanju. Kot tak je voljno gnetivo v satanovih rokah.

Ob tej notranji zgradbi in zunanji obliki je lažje dati pravo ceno posameznim delom zgodbe. Že vnaprej je jasno, da bo v zgodbi mnogo preprostega in neznanstvenega. So pa obenem druga vprašanja, katerih vsako je treba posebej reševati.

Preproste poteze so te-le: Eva tako naravno posluša kačo, kot da je bila vedno navajena pogovorov z njo; Bog kliče Adama, ga išče in sprašuje, če je morda jedel od prepovedanega sadu, kot da bi vsega tega ne vedel sam; Adam in Eva se pred Bogom skrijeta, kot da je to sploh mogoče; Bog se po vrtu sprehaja in naredi Adamu in Evi suknji in ju obleče, potem pa postavi vzhodno od vrat kerube z ognjenim mečem.

V čem je bila preskušnja? Kakšna je bila snov preskušnje, nam sveto pismo ne pove, če seveda jemljemo drevo kot podobo nečesa višjega, duhovnega. Nekateri so iz sramu Adama in Eve po grehu skleпали, da bi šlo za spolni greh. Vendar je iz celotnega besedila razvidno, da je bil greh prvih staršev greh napuha, upora Bogu, želje postati enak Bogu. Proti mnenju o spolnem grehu govori tudi božja zapoved pred grehom: Množite se! Ni jasno, koliko časa je

trajal razgovor med hudobnim duhom in človekom, a si je težko misliti, da bi se največja nesreča zgodila kar tako mimogrede.

Kaj je s kačo? Popolnoma gotovo je, da gre pri kači za hudobnega duha, vtelešenega v njej: nastopa namreč kot razumno bitje, je nevoščljiva, pozna prepoved, govori, vabi k uporabi proti Bogu. Ker je hudi duh čisto duhovno bitje, ga ni mogoče s čuti zaznati. Zato si je moral privzeti čutno podobo ali pa je naslikal v Evini domišljiji ali pa v njenih očeh podobo kače. Bolj verjetno pa je, da je pisatelj sam izbral podobo kače za hudobnega duha. Vedno je bila kača posebno zoprna in je veljala za izdajalsko žival. Pisatelj bi komaj mogel najti kaj primernejšega kot podobo nevidnega kneza teme.

Posebej zanimiva je kazen, ki jo je Bog določil vsem trem nastopajočim.

Kačo je Bog preklel in ji povedal, da se bo plazila po trebuhu in žrla prah. Po trebuhu se je plazila že prej, prahu pa ni nikdar žrla, pač pa so v starodavnosti menili, da kače žro prah. Iz drugih spisov tiste dobe je razvidno, da pomeni plaziti se po trebuhu in prah žreti biti poražen. Pisatelj je torej izbral kačo, da je lahko izrazil poraz satana s tem, kar kača v resnici oziroma kot on zmotno misli, počenja.

A kazen je hujša: „Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo in med tvojim in njenim zarodom; ta ti bo glavo strl, ti ga boš pa ranila na peti.“ To je izredno znamenito besedilo, protoevangelij imenovano, ker je prvo veselo oznanilo bodočega odrešenja. Mnogo se je pisalo o njem. Tu naj navedem le najverjetnejšo razlago teh besed. Hudič je mislil, da bo prijateljstvo med njim in človekom vekotrajno, po božjih načrtih bo pa rezultat povsem drug. Tedaj se začne boj med kačo in Evo in med obojima zarodom. Kačin zarod so zli duhovi, ki se s kačo vred vojskujejo proti Bogu. Evin zarod je Evino potomstvo, človeštvo na sploh. Prvo mesto v tem poslanstvu ima Kristus, resnični zmagovalec nad satanom. In takoj za njim in v odvisnosti od njega Marija, njegova mati in vsa sveta. Eva je bila v raju premagana, na koncu boja bo pa premagana kača: strta ji bo glava.

Kazen žene je v težavah pri nosečnosti in v bolečinah pri rodnji. To trpljenje je povsem naravna spremena okoliščina omenjenega ženinega stanja. Pred izgubo milosti je žena imela mimonaravne darove, med njimi netrpljivost. Zaradi te ni čutila bolečin pri nosečnosti in rodnji. Ker je z milostjo te darove izgubila, bo pač čutila trpljenje, ki ga zaradi živčnega sistema mora čutiti. Bog pri sodbi le ugotavlja, da je žena izgubila z grehom tudi dar netrpljivosti in je s tem v svojem naravnem stanju podvržena bolečinam.

Moža Bog kaznuje tako, da prekolne zemljo: rodila mu bo trnje in osat, v potu svojega obraza bo jedel kruh in končno bo umrl. Zemlja je že pred grehom poganjala trnje in osat, a po grehu njena nerodovisnost le še večja trpljenje, po grehu nosi s seboj pečat kazni. Kot naravna posledica izgube mimonaravnega daru nesmrtnosti nastopi z grehom smrt. Človeško telo po naravi ni nesmrtno: združeno z delom. Delo je bilo pred grehom zapoved in prijetna uporaba časa,

pred grehom bi po božjem čudežu bilo. V določenem trenutku bi človek prešel po neki spremembi v povečano stanje. Tako je pa smrt zaključek bivanja na zemlji. S tem je Bog izpolnil grožnjo ob prepovedi. Trpljenje in smrt imata svoj izvor v človekovem uporu Bogu.

V človeku se je prvim grehom tudi podrla notranja harmonija: prej so bile nižje sile v njem popolnoma pokorne razumu in volji, ta dva pa Bogu. Notranje neskladje je težka posledica prvega greha.

nauk

Katere resnice je hotel sveti pisatelj povedati s to zgodbo?

Predvsem je hotel povedati tri resnice:

Najprej to, da sta prva človeka po zapeljevanju hudobnega duha prekršila božjo zapoved. Verjetno sta grešila z grehom duhovnega napuha.

Zaradi tega greha sta bila izgnana iz prvotnega nedolžnega stanja: izgubila sta milost in mimonaravne darove notranjega ravnotežja, telesne nesmrtnosti, telesne netrpiljivosti, podeljene vednosti.

Obenem s kaznijo sta dobila tudi obljubo bodočega Odrešenika. Ta je bila še zelo splošna. Kasneje je dobivala vedno bolj določne oblike.

B. R.

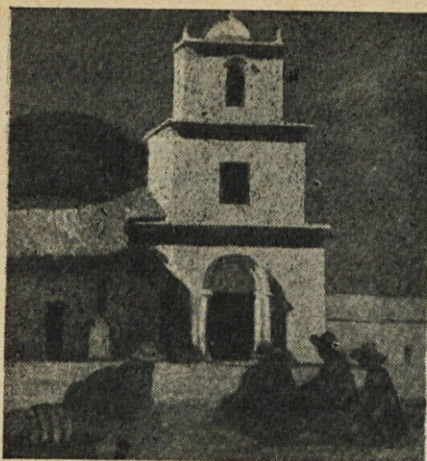
kaj ga je privedlo do apostola bogoslužja

Znani bogoslužni pisatelj in vneti apostol bogoslužja, dr. Pij Parsch, je napisal knjigo „Obnova župnije po bogoslužju“. V tej knjigi opisuje, kako je prišel do tega, da je začel širiti ljudsko bogoslužje.

Smisel in veselje do bogoslužja je prejel od Boga. Otroško in mladostno dobo je preživel v družini, ki je vero sicer ljubila, vendar ni po njej tako živela, kakor bi morala. Imel je strica duhovnika, ki je bil župnik. Pri njem je preživel večji del počitnic. Otroci

so se smeli na določenem prostoru igrati in posnemati duhovnike. Tu so imeli tudi oltar, bogoslužne predmete in bogoslužno obleko. Na tem prostoru je večkrat tudi on „maševal in pridigal.“

V cerkvi je stregel pri sveti maši. V dijaških letih je bil večkrat v družbi duhovnikov in bogoslovcev, pa ga noben izmed njih ni navduševal za bogoslužje. Zato ni vedel, da obstaja celoten misal (mašna knjiga), dokler ni vstopil v samostan. Tudi šola mu ni

„Misijska“ cerkev v Argentini

dala posebnih spodbud za bogoslužno življenje. Tedaj namreč še ni bilo katoliških mladinskih organizacij in gibanj. Njegovi součenci večinoma niso imeli vere. Tisti pa, ki so jo imeli, se zanjo niso zanimali. Zato so ga njegovi sošolci imeli za posebneža. Vedeli so, da hoče postati duhovnik. Za ta poklic se je že odločil kmalu potem, ko je preživel otroško dobo. Njegovi starši in sorodniki ga niso nikoli silili, naj postane duhovnik, vendar so vsi dobro vedeli: Janez bo postal redovnik.

Dne 28. avgusta 1904 je vstopil v samostan regularnih kanonikov v Klosterneuburgu na Nižjeavstrijskem. Tudi tu ni našel posebnega zanimanja za bogoslužje. Vendar so že prva bogoslužna opravila, pri katerih je sodeloval, naredila nanj velik vtis. Nekaj dni po prihodu v samostan si je že iz knjižnice izposodil razlago psalmov. Zdelo

se mu je skoraj nemogoče psalme prav moliti na koru, ne da bi jih razumel. Prav to ga je spodbudilo, da je začel resno preučevati brevir (obvezno duhovniško molitev). Med bogoslovnim študijem se je njegovo zanimanje za duhovniške molitve še povečalo. Zato je sklenil, da bo napisal razlago brevirja. Tedaj še ni bilo nobene verske knjige, ki bi pisala o tem.

Leta 1905 je Herder izdal v petih zvezkih Dom Wolterjev „Psallite sapienter.“ V tem delu razlaga omenjeni pisatelj bogoslužni pomen psalmov. Ko je dobil to knjigo v dar, jo je z veliko vnemo bral.

Po njegovi novi maši mu je njegov stric župnik podaril več denarja, da bi si kupil omare za knjižnico. Toda kupil si je delo, ki je izšlo v petnajstih zvezkih, „L'Année Liturgique“ (liturgično leto). To delo je potem mnogokrat prebiral in temeljito preučeval. Zelo je verjetno, da je bila ta knjiga podlaga vsega njegovega poznejšega dela za globlje razumevanje bogoslužja.

Tedaj je izšel tudi odlok papeža Pija X. o pogostem obhajilu. Redovno ime Pij je Janez Parsch prejel šele tedaj, ko je bil Pij X. že izvoljen za papeža. Bogoslovec Parsch je postal goreč apostol pogostega in tudi vsakdanjega svetega obhajila. Spiritual in njegovi tovariši so se upirali „novotariji“. Zato so morali vsi bogoslovci, ki so se odločili, da bodo spolnjevali papežev odlok, iti k obhajilu zelo zgodaj zjutraj. Vse to je v njem poglobilo misel in veselje za bogoslužje. Na svojo novomašno podobico je dal na-

tisniti stavek iz odloka papeža Pija X. o pogostem obhajilu.

Takoj po novi maši je postal pomolnik dušnega pastirja v župniji „Marija Tren“ na Dunaju. V tej službi je bil štiri leta. Imel je toliko dušnopastirskega dela, da se ni mogel zanimati za druge reči. Vsak dan je več ur spovedoval; vodil je tudi dijaške organizacije in jih tedanjemu času primerno usmerjal. Obenem je študiral za doktorat iz bogoslovnih ved. Tako je bilo v prvih štirih letih njegovega duhovništva zanimanje za bogoslužje na zadnjem mestu. Skrb za duše je izčrpala vse njegove moči.

Po štirih letih duhovništva se je vrnil iz pokorščine spet nazaj v samostan, da bi poučeval dušnopastirstvo ali novo zavezo, kakor se sam odloči. Izbral je dušnopastirstvo. Obenem pa je sodeloval pri vzgoji novincev. Novo delo je naenkrat v njem zbudilo staro ljubezen do bogoslužja. Pri poučevanju novincev je posebno skrb posvečal razlagi psalmov in brevirja. Ta njegova služba pa je trajala le malo časa. Prekinila jo je prva svetovna vojska. Mladi pater Pij Parsch je moral iti maja 1915 k svojemu polku za vojaškega kaplana.

Ta doba je bila zanj zelo poučna in koristna. Ko je živel med častniki in vojaki, je dobro spoznal življenje, duhovno in versko stanje ljudi. Prepričal se je, da potrebujejo bolj zdrave in močne duhovne hrane, kakor pa jim jo je dajala vse preveč sladka in plitva osebnostna pobožnost, ki je bila v navadi pred prvo svetovno vojsko. Ta nova spoznanja so ga pripeljala do tega, da je začel zajemati hrano za novo,

globljo versko vzgojo iz svetega pisma in iz bogoslužja.

Njegov polk se je prvo leto ustavil v Karpatih in tam prezimil. Tako je imel pater Parsch več prostega časa ko prej. Nekega dne ga je prevzela misel, da ne pozna življenja našega Gospoda Jezusa Kristusa tako, kakor bi ga moral. Prosil je, naj mu pošljejo razlago evangelijev. Začel je z velikim zanimanjem preučevati in premišljevati Jezusovo življenje. Obenem pa je tudi spoznal, da verniki, pa tudi duhovniki premalo poznajo sveto pismo.

Tedaj, ko se je v njem obnovila ljubezen do bogoslužnih obredov in psalmov, je stopil v veljavo tedenski psalterij papeža Pija X. Takoj je začel razlagati psalme in posamezne ure brevirja ter njih bogoslužni pomen.

Imel je večkrat mašo za vojake; včasih za ves polk, večkrat pa le za posamezne skupine, tudi za ranjence in njihove strežnike. Z žalostjo je opazoval, da svete maše niso prav nič razumeli. V Galiciji in Bukovini pa je videl, kako so pri božji službi grškega obreda vsi verniki aktivno sodelovali. Zato je začel resno sestavljati načrt o aktivnem sodelovanju vernikov pri bogoslužju zlasti pri sveti maši. Dozorel je ta njegov načrt šele nekaj let pozneje.

Da je med prvo svetovno vojsko lažje izvajal svoj načrt, je najel drugega duhovnika, da je maševal. Sam pa je vojakom razlagal obrede in molitve svete maše. Tako je polagoma nastala njegova takozvana „vojaška občestvena (zborna) maša“.

Lažno klevetanje velikega Pija XII. bo doseglo ravno nasprotni učinek, kot ga je hotelo: papež bo izšel še vse večji, kot smo ga poznali do sedaj.

PIJ XII. NA ZATOŽNI KLOPI

Cerkev ne izdaja vsako leto novih okrožnic, če je s papeško okrožnico že prej obsodila neko napačno ideologijo oziroma herezijo. „Mit brennender Sorge“ je bila izdana, ko je nacizem izpovedal svoj program, to je, svoje zablode in jih že začel izvajati. (Hitlerjanski Nuernberški rasni zakoni so bili proglašeni v Nemčiji l. 1935.)

Toda nemški narod kakor tudi večina ostalega sveta ni prisluhnila papeževim opozorilom in obsodbam. Stalin in Hitler sta se čez nekaj časa nato celo spoprijateljila.

Hochhut se je pri ustvaritvi svojega dela naslanjal samo na vire oziroma na dokumente, ki so ostali po Hitlerju v Nemčiji; vatikanski tajni arhivi pa mu niso bili dostopni. (Vatikanski tajni arhivi so dostopni šele po sto letih.)

Vsi, ki so poznali papeža Pija XII., ne glede na njih versko pripadnost, vedo povedati o njegovi rahločutnosti, o njegovem sočutnem srcu, o njegovi vedni pripravljenosti pomagati pomoči potrebnim.

Zanimivo je, da so najostrejši protesti proti temu Hochhutovemu delu izšli prav iz židovske strani. Le zelo redke in majhne skupine Židov v Nemčiji so pritrdile Hochhutu.

Po vojni so Židje ponovno izrazili papežu Piju XII. zahvalo za njegovo pomoč preganjanim Židom.

Židovski svet v Brooklynu v New Yorku, ki zastopa en milijon Judov, je glede protipapeškega dela „Namestnik“ izjavil, „da ima za svojo moralno dolžnost, da zanika obtožbe in da ponovno izjavi prisrčno priznanje, ki so ga Judje, ki so preživeli Hitlerjeve strahote, javno dali papežu Piju XII.“

Znani judovski voditelj v Ameriki dr. William Rosenblum je bil v svojem življenju v avdienci pri treh papežih, med njimi tudi pri Piju XII., pa je o Hochhutovem odrskem delu „Namestnik“ izjavil med drugim tudi tole:

„Kar jaz vem, je to, da sem decembra 1948 bil naprošen od dveh židovskih organizacij v ZDA, naj se Piju XII. zahvalim, ko bom v Vatikanu, za vse, kar je storil za rešitev tisočev Židov, in vem, da so se židovski voditelji po drugih deželah prav tako zahvalili.“

O pisatelju Hochhutu in njegovem delu pa pravi dr. Rosenblum še tole: „Zelo se je potrudil, da bi naslikal Pija XII. kot pokvarjenega miroljubneža, zato ker hoče razbremeniti nemški narod — katoličane in protestante — njih temeljne krivde, da so sami pri-

volili, da jih je Hitler poživil.“ (Kataličanov je med Nemci okoli 40%.)

Dne 24. februarja 1964 je clevelandski časopis „The Cleveland Press“ prinesel zahvalo Žida, ki je bil rojen na Češkem in živi sedaj v Clevelandu, Marcela Friedmana, v kateri izraža večno hvaležnost papežu Piju XII., ki je njega in 400 drugih Židov rešil leta 1943 iz Hitlerjevih rok.

V Rimu je živel ob času zasedbe po Nemcih okoli 8000 Židov. Jeseni 1943 je nemško poveljstvo sporočilo Judom, da morajo v 36 urah izročiti poveljstvu 50 kilogramov zlata; če tega ne store, bodo Nemci vzeli 300 židovskih talcev. Židje pa so zmogli zbrati le 35 kg zlata. Vrhovni rabin Zolli je zaprosil in dobil z odobrenjem papeža Pija XII. iz vatikanske zakladnice še 15 kg zlata, tako da so moglo popolnoma zadostiti nemškemu ultimatu.

Toda Nemci so vseeno začeli loviti Žide po Rimu. Papež Pij XII. je 15/16. oktobra nemškemu poveljniku v Rimu generalu Stahelu zagrozil z javnim protestom po predstavniku nemške cerkve v Rimu, škofu Hudalu (Politisches Archiv des Auswaertigen Amtes, Bonn II. g. 192). Toda grožnja papeževega javnega protesta (Nemcev ni oplašila. Dne 18. oktobra 1943 so Nemci polovili in odpeljali okoli 1000 Judov iz Rima v nacistične plinske celice. Od vseh teh odpeljanih je preživelo strahote preganjanja 14 moških in ena ženska. Okoli 7000 rimskih Židov pa se je takoj isti dan moglo skriti po rimskih samostanih in cerkvenih hišah in nekaj desetinih tudi v Vatikanu z vednostjo papeža Pija XII.

Vrhovni židovski rabin Herzog iz Jeruzalema se je v začetku l. 1944 (to-

rej v času vojne, sredi najhujšega preganjanja Židov) po takratnem apostolskem delegatu v Carigradu kardinalu Roncalliju (kasnejšem papežu Janezu XXIII.) zahvalil papežu Piju XII. za vso najrazličnejšo pomoč Judom v zadnjih letih.

Hochhut je za taka in podobna dejanja papeža Pija XII. dobro vedel. Kljub temu slika papeža kot človeka s kamenitim, neobčutljivim srcem. Ali je še mogoče kaj takega opravičevati s pisateljevo moralno in politično nezrelostjo?

Vsi poznavalci Hitlerja in miselnosti nemškega nacizma, katere nosilec je bila ogromna večina nemškega naroda, zatrjujejo, da bi kakršenkoli protest papeža Pija XII. položaj same poslabšal, kakor je to bil primer v Rimu, ko so Nemci celo pospešili preganjanje Židov.

Hitlerjev zunanji minister Joachim Ribbentrop je 24. januarja 1943 zagrozil Vatikanu z maščevalnimi povračilnimi kaznimi, ki so Nemčiji na razpolago za vsak poskus nastopa Vatikana proti nacijem.

Na Holandskem, kjer so kat. škofje Utrechta javno protestirali proti preganjanju Židov, so Nemci iz maščevanja pospešili preganjanje Judov, tudi takih, ki so že zdavnaj sprejeli krščansko vero. Uničili so jih v koncentracijskih taboriščih; med njimi tudi konvertitko benediktinko Edit Stein (odpeljali so jo iz benediktinskega samostana na Holandskem). Papeški nunciji (torej Vatikan) na Romunskem, Slovaškem in na Madžarskem so tudi ostro protestirali proti preganjanju Židov. Res so Nemci za nekaj časa opustili preselitev Židov v uničevalna nemška

Kip v znanem nemškem taborišču Dachau

koncentracijska taborišča, vendar so potem še z večjo silovitostjo izvajali svoj uničevalni načrt.

Ko je pisec tega članka bil l. 1944 priveden v uničevalno koncentracijsko taborišče Gusen II. v sedanji Gornji Avstriji, so bili tam v dveh barakah židovski otroci iz Madžarske (v starosti 12—16 let). V maju 1944 jih je bilo tja pripeljanih 3000; svobodo v letu 1945 je pa doživelo le še 124 od tistih otrok, kakor so izpovedale priče pred sodiščem za vojne zločine v Dachau l. 1947.

Treba je tudi vedeti, da je bil papež Pij XII. sam na Hitlerjevi listi, da bi ga ugrabili, in da je papeža o tem obvestil sam nemški poveljnik v Rimu. Vsa ta dejstva in še mnogo več je bilo Hochhutu znanega, in če je kljub temu predstavil v svojem odrskem delu „Namestnik“ papeža v tako slabi luči, potem moremo upravičeno reči, da mu ni šlo za zgodovinsko resnico, ampak le za hudobno protikatoliško propagando. V času, ko gre vsemu krščanskemu svetu, pravzaprav vsem veroizpovedim, ki verujejo v enega Boga, za prijazne medsebojne odnose, ki naj povežejo ves svet v prizadevanju za mir in za zboljšanje življenjskih pogojev pri tolikih revnih narodih, se zdi Hochhutov klevetniški prikaz Pija XII. še posebno velika hudobija.

Z okrajšanjem Hochhutovega obsežnega odrskega dela hočejo nekateri ostrino omiliti; tako npr. Herman Shumlin, ki je prireditelj odrske izvedbe „Namestnika“ v New Yorku. Izmišljujejo si razne izjave in jih polagajo kot „zgodovinska dejstva“ v usta papeža Pija XII. Delajo podobno, kot so delali naciji zlasti v l. 1943, ko so hoteli prepričati Zpad s podtikanjem raznih izjav papežu, da so oni rešitelji sveta! Nihče jim ni tega verjel; zato bi bilo žalostno, če bi jim kdo verjel danes!

Rabin Arthur Gilbert iz New Yorka je zapisal svoje mnenje o uprizoritvi Hochhutovega dela v New Yorku: „Hochhut je pogrešil kot zgodovinar in umetnik,“ in dodal: „Delo ‘Namestnik’ je cenen poskus nemškega pisatelja prenesti krivdo na druge“ („America“, 14 marca 1964). Podobno in nekateri mnogo bolj ostro se izražajo o tem delu tudi drugi kritiki v Ameriki. Edino ne-

kateri nemški in švicarski kritiki pri-
trjujejo delu v toliko, da je vzbudilo
— čeprav zgodovinsko zmaličeno — do-
sedaj največjo kontroverzo o nemškem
nacional-socializmu in njegovih zločinih.

Nazadnje moramo vedeti, da je Hi-
tler dal pobiti nad 3400 katoliških du-
hovnikov v raznih nemških koncentra-
cijskih taboriščih. Ali more kdo pripri-
sovati papežu, da jih ni hotel rešiti?

Vedeti moramo tudi to, da v Hitler-
jevem programu ni bilo le uničevanje
Židov, ampak tudi drugih narodov, kar
je najprej razkril Hitlerjev prijatelj in
komisar v Danziku Rauschigg v knji-
gi „Meine Gespraechе mit Hitler“. Rau-
schigg se je zgrozil nad zločinskim na-
črtom Hitlerja. Zato je zbežal iz Nem-
čije malo prej, preden se je začela voj-
na. Po tem načrtu bi morali izginiti
vsi tisti narodi, ki so napoti Nemcem
in ne spadajo v nemški življenjski pro-
stor. Ko bi bil Hitler zmagal, bi tudi
mi Slovenci v najstrašnejši obliki oku-
sili zlobni Hitlerjev načrt. Štajerci so
bili že vsi popisani in sortirani v nem-
ško vladajočo raso in pa v Slovence,
ki naj napravijo prostor Nemcem.

Dejstvo je, da je bilo v Hitlerjevih
koncentracijskih taboriščih pobitih čez 11
milijonov ljudi. Med temi je bilo pet
milijonov 600.000 Židov, kar dokazuje,
da so bili poleg Židov pobiti tudi pri-
padniki drugih narodov in veroizpovedi.
Med temi drugimi so bili večinoma ka-
toličani. Ko bi papež Pij XII. mogel
s protestom rešiti katoličane, bi jih go-
tovo bil.

Če je mogel Hitler izvesti svoj mo-
ralski načrt v tako velikem obsegu, je

mogel to storiti samo zaradi tega, ker
je nemški narod z njim sodeloval in
ker je mogel iz svojega naroda dobiti
ljudi (če jih je sploh mogoče tako ime-
novati), ki so izvrševali njegove zlo-
činske ukaze!

Ko Hochhut na izrazit način odkri-
va s svojim delom „Namestnik“ stra-
hotne zločine nacizma in hoče za te
zločine obtožiti tudi druge — to je pa-
peža Pija XII., dela popolnoma napač-
no. Krivda je in ostane na nemškem
nacizmu oziroma na nemškem narodu,
in nikjer drugje!

Za vsakega človeka, za vse narode
veljajo besede iz papeške okrožnice
„Mit brennender Sorge“, katera je ob-
sodila herezijo nemškega nacional-socia-
lizma (t. j. hitlerizma):

„Kdorkoli povečuje raso ali narod
ali državo ali posebne oblike države
ali nosilce oblasti ali katerokoli osnov-
no vrednoto človeške družbe, čeprav po-
trebno in spoštovanja vredno, zaradi
reda svetnih zadev, kdorkoli te pojme,
te vrednote dviga nad njih dejansko
vrednoto in jih postavlja na raven ma-
likovalstva (Goetzenkult), maliči in pre-
vrača vrstni red vrednot, ki ga je po-
stavil Bog, ta je daleč od prave vere v
Boga in od življenjskih načel, ki jih ta
vera vsebuje.“

Dva „ekstrema“, komunizem in Hi-
tlerjev nacizem (tudi neonacizem), sta bi-
la in sta še edina v sovraštvu do Kri-
stusovega nauka in do njegove Cerkve.
Zato sta drug drugega vredna.

Volk dlako menja, čudi pa ne!

Ing. Jože Sodja, ZDA

Otroci, otroci. Velika skrb pa veliko veselje družin. Upanje staršev, nada naroda, up Cerkve. Tisoč skrbi je bogato poplačanih, ko je otrok po dobri vzgoji sposoben samostojnega življenja.

OTROCI — BOGASTVO ZAKONA

Naravna osnova edinosti med zakonci je resnična, zrela ljubezen, v svetem zakonu z zakramentalno milostjo oplemenitena. Je nekaj zelo velikega in pomembnega, ni pa sama sebi namen. Noče obstati sama v sebi, ampak želi poginati v cvet, ki bo rodil dragocen sad, otroka.

Otrok oplemeniti zakonca

Mnogo, če ne naravnost večina zakonov, tudi med kristjani, je v duhovnem oziru precej revnih. Zakon jim ne pomeni nič kaj posebno vzvišenega, duhovnega. Poročili so se predvsem iz naravnih ozirov v iskanju tuzemske sreče. Njihovo versko življenje je često precej borno, bolj ali manj redno izpolnjevanje verskih predpisov in navad, brez prave poglobitve v skrivnost duhovnega bogastva božjih otrok. Če bi njihov zakon ostal celo življenje pri tem, bi prej ali slej zakonca začela postajati v napotje drug drugemu zaradi enakoličnosti vsakdanjega življenja. Prihod prvega otroka pa to stanje skoraj bistveno spremeni. Ga dvigne iz vsakdanje enakoličnosti in vzbudi v obeh sile, ki so doslej morda spale, in odkrije na otipljiv način vzvišeni namen njunega popolnega sožitja.

Verjetno, da sta se zakonca tudi pred rojstvom prvega otroka dobro razumela. Vendar je bilo na dan njihovih misli in čustev nekaj skrite sebičnosti.

Oba sta končno, ne da bi prav za to vedela, iskala samega sebe, svojega ugodja. Očetovska in materina ljubezen sta pa edina oblika naravne ljubezni, ki je resnično prosta vsake sebičnosti. (Prim. Leclercq: El matrimonio cristiano, str. 241.) Tako istovetijo starši dobro svojih otrok s svojo osebno srečo, da jim popolnoma zadostuje, da gre dobro njihovim otrokom. Saj je splošno znano, kako se starši žrtvujejo za zdravje in srečo svojih otrok. Ne štedijo ne z denarjem, ne s časom, ne z drugimi, večkrat zelo težkimi žrtvami. Vse to prav tako tudi starši, ki sicer ne kažejo nobenega posebnega zanimanja za moralne in duhovne vrednote. Otroci so tista sila, ki jih dela zmožne vse te plemenitosti. Njim niso nevoščljivi pri napredku in uspehih, ravno nasprotno. In če bi se le kdaj pojavil kak znak nevoščljivosti s strani staršev, bi vzbudil splošno začudenje.

Njihova kri so

So res kri njihove krvi. Zato s takim ponosom sprejmejo vsak najmanjši uspeh svojih otrok. Zato pa jih tudi silno zaboli vsak njihov neuspeh. Jih peče bolj, kot če bi sami doživeli polumijo. (Na vsak korak se jim obnovi zavest, da se je z rojstvom otroka nekaj ločilo od njih, da ostvari novo bitje, ki pa istočasno ostaja združeno z njimi.)

V njih starši zaživijo naprej v pravem pomenu besede. Saj so jim tako zelo podobni po telesu in po duši. „Poglej ga, prav kakor on,“ se vsa blažena nasmešne mlada mamica. „Čisto ona,“ sanjari presrečni oče. Sedaj je dobil njun zakon vse bolj vzvišen pomen in vse bolj poln smisel. Koliko lažje dela in trpi sedaj, oče, za svoje otroke, skoraj ne čuti težav. In če jih, sladke so mu. Predvsem mu ni ničesar škoda zanje.

Poje mlada mamica, čeprav se ji delo z vsakim otrokom zelo pomnoži. Njeni so. Zato je pa tudi razumljiva bolečina, če jima Bog v svoji previdnosti katerega otroka prezgodaj pokliče. Saj jima pomenijo vse. Spominjam se moža, ki je ob truplu svojega petnajstletnega sina edinca, ki ga je ubil pri delu stroj, zatulil kot ranjena zver: „Za kóga naj sedaj še delam in živim?“ Pa sta bila še oba z ženo.

Otroci so pa res tudi vredni vseh teh žrtev, saj ni večjega umotvora, ki bi si ga mogel zamisliti človek. Kaj je končno vsa umetnost v primeri z enim samim otrokom? Pa pravimo, da umetnik ustvarja in vse ga občuduje. Kaj je vse to v primeri z otrokom, kateremu sta oče in mati res stvarnika skupno z Bogom? Ker se tolikokrat dogaja, pozabljamo, kakšna veličina je v tem. Oče in mati pa nekako podzavestno čutita to veličino in ju vsa prevzame ob rojstvu otroka. In če še pomislimo, da samo eden more biti otroku oče in samo ena mati njegova! Otrok je samo njun in nikogar drugega in bo celo večnost njun ostal. Zato ni nič čudnega, da otrok neredko spravi zakonca, ki sta se morda že drug drugemu precej odtujila. Še vse bolj pa zedini otrok zakonca, ki sta že pred njegovim rojstvom

živela v najlepši slogi. Tema je otrok res zavesten sad njune resnično zrele ljubezni.

Otrok more povzročiti tudi motnje

Dasi je otrok zelo pogosto vez edivosti, ki zbliža celo že odtujene ali sprte zakonce, še bolj pa utrdi edinost v srečnih zakonih, včasih vendarle lahko prihod otrok zakonca med seboj nekam odtuji. So žene-matere, ki se dajo s svojim otrokom preveč zaposliti, tako zelo, da začenjajo nehoti in nevede zanemarjati svojega moža. Otrok je nekako izpodrinil moža. Če to ni samo nekaj prehodnega, začasnega, utegne postati zelo resna zadeva. Zato mora žena-mati skrbeti, da bo otrok res vedno vez edivosti in ne nasprotno.

Krščanski starši seveda nikakor ne pozabljajo, da otrok niso rodili le zase, ampak za Kristusa, za Boga. Zato se skrbno potrudijo, da je otrok čimprej po krstu preroben v Kristusu. Ob tem starši začenjajo spoznavati, kako vzvišeno mesto jim pritiče v Cerkvi, v Kristusovem skrivnostnem telesu.

Z otroci prično tudi resne dolžnosti

Otrok ne pomeni za starše samo izpolnitve njihovih zavestnih ali podzavestnih sanj, cveta in sadu njihovega skupnega življenja, ampak nalaga staršem tudi veliko novih, težkih dolžnosti.

Prva dolžnost je, da pripravita in ohranita svojim otrokom topel dom, poln resnične ljubezni. Da se razumemo: ni potrebno, in mnogi starši dejansko ne zmorejo, pripraviti otrokom dom, opremljen z vsemi ugodnostmi, ki si jih morejo izmisliti. Pač pa toplino src. Otroci morajo že od začetka čutiti, da so dobrodošli, da so se veselili njihovega prihoda in, da to veselje še traja. Otroci morajo biti že od malega

res ljubljani od obeh, očeta in matere. Morajo tudi občutiti, da se oče in mati iskreno ljubita. Če je bila prej morda njuna ljubezen kdaj skaljena s kakšnim očitanjem, morajo sedaj zaradi otrok vse te megljice izginiti. Vse drugo bodo otroci mogli najti pozneje tudi drugod, več ugodja in razkošja; ne bodo pa našli tople ljubezni, ki jim jo moreta in morata dati le oče in mati. Zato bi lahko včasih v imenu otrok prosili kakega očeta ali mater: „Manj razkošja in več tople ljubezni!“

Dalje sta dolžna otrokom dajati najlepši zgled lepih čednosti. Če je bilo prej mogoče spregledati kakšno napako, sedaj, ko so otroci v hiši, za to ni več mesta. Otroci takoj začenjajo posnemati, še preden kaj razumejo. Le ob lepih zgledih očeta in matere bodo mogli rasti in se razvijati tako, da bodo svojim staršem vedno v ponos in veselje.

Med očetom in materjo mora vladati popolno soglasje. Morata drug drugega podpirati. Zato je zelo zgrešeno postopanje nekaterih staršev, ki kar nekam tekmujejo med seboj, kdo si bo pridobil naklonjenost otrok. In to na račun popuščanja in potuhe drug pred drugim. Oba morata isto hoteti in isto učiti. Otrok mora biti središče družine, toda ne njen kralj ali celo tiran.

Ne edinčkov

Če oče in mati v zavesti velike odgovornosti, ki jima jih je naložil prihod otrok, vse to tudi izpolnjujeta, je čisto naravno, da ob otrocih stalno napredujeta in duhovno rasteta. Zorita v medsebojni ljubezni in res nudita otrokom lep vzor vsega, kar jih z besedo učita. Posebno v požrtvovalnosti in nesebičnosti. Zato pa je seveda potrebno, da ne ostajata le pri prvem, edinčku. So iz-

jeme, ko Bog ne blagoslovi več matere po prvem porodu.

Ob prvem in edinem otroku končno obstoji še vedno preveč nevarnosti, da bo njuna ljubezen do otroka končno le več ali manj prikrita sebičnost. Imela ga bosta nehote za nekakšno živo igračko, ki ga bosta vzgojila za sebičneža. Bog navadno hoče poleg prvega otroka še bratcev in sestic. Na moji prvi fari se prismeje nekoč h kosilu g. župnik: „Danes je prinesel h krstu oni železničar, ki je pri ženitovanjskem izpraševanju zatrdil: ‘Otrok bo pa samo eden in nič več.’ Prinesel je dvojčke in mi sam dejal: ‘Gospod, Boga ni mogoče prevariti.’“

Šele ob drugem in naslednjih otrocih je očetovska in materinska ljubezen res nesebična. Res je, da se žrtve in skrbi zelo pomnožijo, pa se obenem izčistijo nameni in postajajo vedno bolj dragoceni v božjih očeh in stalno plemenitijo očeta in mater. Tako kopičijo

družine zaklad, ki ga nobeno bogastvo tega sveta ne more preplačati. In končno moremo reči brez pretiravanja, da so taki zakonci, take družine vse bolj polne družinske sreče kot one s sinčkom-edinčkom, čeprav morejo morda temu kupiti vsega, kar si izmisli; v družini z več otroci je pa doma stalna odpoved tega in onega. Pa so še te odpovedi polne tihe sreče, ker so prinašane z ljubeznijo, če sta oče in mati znala ob njih to zavest v srcih otrok vzbuditi. (Prim. Leclercq: o. c. 5. poglavje.)

Živeti za svoje otroke

Da oče in mati vse to zmoreta izvesti, morata seveda živeti za svoje otroke v skupni ljubezni in iskati v tem svoj življenjski cilj. Bog sam ju

bo krepko pri tem podpiral, če sama ne bosta pozabljala nanj. Saj jima je že ob sklepanju zakona dal na razpolago lepo mero posebnih stanovskih milosti, ki delujejo v njunem življenju, če le sama to hočeta in dopuščata.

Živeti za svoje otroke pa seveda ne pomeni, vzgajati jih samo zase in se že vnaprej bati, kdaj jih bodo začeli drug za drugim zapuščati, ko se bodo osamosvojili. Pa tudi ne pomeni služiti jim, kot bi bili nekaki kraljeviči, princici, onadva pa njihova služabnika. Otroci morajo ob vsej ljubezni svojih staršev čutiti in vedeti, da so po božji volji njihovi predstojniki in vodniki, oni pa njihovi otroci.

Boris Koman

Otroci: Janežek, Marija in Jožek so tudi nastopili v igri „Naša kri“

vzgojna posvetovalnica

Koliko lepše in srečnejše bi bilo človekovo življenje — v družbi in posameznikova — če bi bil vsakdo v družini deležen tiste vzgoje, ki so jo po božji zamisli dolžni dati otrokom starši. Ali slovenski starši naredimo vse za dobro vzgojo svojih otrok?

Da se danes toliko razpravlja o vzgojnih problemih v svetovnem tisku, na konferencah, sestankih in v privatnih krogih je dobro znamenje. Znamenje, da svet —na žalost, bolj zaradi usodnih posledic— te probleme čuti in —upajmo— išče njihovih rešitev.

Sami smo dan za dnem priče „nevzgojenosti“ sodobne mladine v vseh oblikah, ki se ne dajo opravičiti s še tako širokim razumevanjem. Morda celo dvomimo, če kakšna rešitev sploh je.

V tem okolju žive naši otroci, naše najdražje.

Če je vzgoja otrok kdaj težka, je v današnjih časih dvakrat težja. A to staršev od dolžnosti do nje ne odvezuje. Nasprotno! Čim večja je nevarnost tem bolj je treba delati.

Pojasnjevanju vzgoje in reševanju njenih problemov je namenjena tudi ta vzgojna posvetovalnica. Iz drugega dela dr. Rayeve knjige „Para padres“ bo prinašala kratko vsebino obširnega področja o vzgoji otroka. Prednost knjige pred mnogimi sorodne vsebine je v tem, da jo je pisal avtor, ki je zdravnik, družinski oče in katoličan. Pisanje torej vključuje vse tri našete vidike.

Uvod v ta del knjige „o vzgoji“ obravnava najprej vprašanje

V ČEM JE VZGOJA?

Delo vzgajanja je čudovito, pravi. Z njim soustvarjamo otrokov značaj, njegovo osebnost, ko prebujamo in usmerjamo v njem naravne težnje, ko mu odkrivamo skrivnosti življenja ter pomagamo k spoznanju in usposobljenosti za pravo naravno in nadnaravno življenje.

Ta vzgoja —na videz težka— je v resnici nekaj preprostega, enostavnega, nekaj naravnega, nadaljuje avtor. Vsi starši imajo sposobnosti zanjo, ne glede na družabni položaj ali izobrazbo. Nihče ni od njene naloge izvzet.

KAJ OBSEGA?

Ko govorimo o vzgoji, mislimo tu vedno na celotno, vsestransko otrokovo vzgojo, ki je ena in nedeljiva. Ni je mogoče deliti v posamezna polja in skrbeti

le za nekatera, druga pa zanemarjati. Vsa so med seboj odvisna. Če se opusti en del, ne moremo govoriti o popolni vzgoji.

Tako mora pravilna vzgoja obsegati: družabno, umsko, kulturno, spolno, moralno in versko vzgojo.

Iz vseh teh strani bomo v posameznih poglavjih prihodnjih števil obdelali celotno otrokovo vzgojo. Predno začnemo to delo, se ustavimo ob treh osnovnih pravilih, ki jih povdarja avtor kot pogoj za uspeh pri vzgoji.

KATERA SO TRI OSNOVNA PRAVILA?

Dati otrokom srečen dom.

To je prvo, najvažnejše. Otroci, ki živijo v hladnem, brezbriznem mračnem družinskem okolju, so kot rastline brez sonca. Svetlobe in toplote se morajo naučiti otroci v družini. Sonca, ki ga ustvarja resnična ljubezen, strpnost in soglasje staršev ter staršev in otrok. Šele potem je upati na uspeh.

Veseliti se svojih otrok.

Nezadovoljstvo zaradi otrokove zunanosti ali značaja ali števila otrok bi bila velika ovira pri vzgoji. Trpeli bi starši in otroci, ki so za take stvari kaj občutljivi.

Starši naj bodo veseli svojih otrok, pravi dr. Ray, kolikor jih imajo in kakršni so z vsemi potezami temperamenta, ki so ga prinesli v življenje. Delo vzgoje je, da dobre poteze neguje in razvija, slabe pa kroti. Posebej je treba upoštevati, da so otroci med seboj različni; celo med brati pride do velikih razlik. Ne zahtevajmo zato od njih, da bi bili vsi enako ljubeznjivi, razumni, natančni. Tudi ne pričakujmo in zahtevajmo, da bi bili popolni; dovolj je, da vzgojimo srečne, vesele in uravnovešene otroke. Vedno naj nas pri vzgoji spremlja spoštovanje do njih v skladu z njihovo starostjo.

Prožnost pravil.

Res so vsi nasveti pisani, da bi bili staršem v pomoč. Vendar jih ni vzeti kot železno pravilo. Starši vzgajajo. Oni imajo za to razum, voljo in milost, ki so je deležni z zakramentom sv. zakona. Čez vsa pravila mora vladati zdrava pamet. Kar je dobro za enega otroka, morda ni za drugega.

In končno! Ne jemljimo te čudovite naloge vzgajanja kot nekaj težkega, neahvaležnega. Nasprotno! Najodličnejše delo staršev je. Opravljajmo ga zato z veseljem in zaupanjem in našli bomo v njem srečo.

Priredila Marjana Batageljeva

Uredništvo Duhovnega Življenja me je povabilo, naj bi pričel zopet pisati članke o vzgoji. Tudi mnogo očetov in mater me je vpraševalo, zakaj z njimi ne nadaljujem. Rad to storim; še več, upam, da bo v letošnjem letu že pripravljena tudi obsežna knjiga, ki bo našim očetom in materam skušala biti v pomoč pri vzgoji njih otrok.

Za skrbnega očeta, za ljubečo mater gotovo ni važnejšega vprašanja, kot je to: kaj naj storim s svojim otrokom, kako naj ga vzgajam, da bo ostal dober, pošten, zvest sebi, svojim in Bogu? To vprašanje je naravnost boleče zlasti v naši novi domovini, kjer so družine često razbite kot nikdar poprej. Koliko je naših družin, v katerih se člani že v zgodnjih jutranjih urah porazgube v najrazličnejše smeri, na najrazličnejša dela! Često mora tudi mlad človek skoraj še otrok že na delo v tovarno ali Bog ve kam daleč proč od doma in staršev, da jim pomaga služiti vsakdanji kruh. Mnogokrat so staršem popolnoma nepoznane razmere, v katerih dan za dnem živi njih otrok zaradi šole ali dela; pogosto tudi mlad človek sam niti ne slutiti stotero nevarnosti v šoli, v tovarni, na cesti, v pisarni, na vlaku, v časopisih, knjigah ali zabavah, ki mu morejo zrahljati in povsem izpodkopati njegovo pravno in versko življenje.

Starši se z otrokom često dobijo le še pri mizi opoldne ali zvečer, izčrpani od dela in živčne napetosti; zato pogosto ni časa niti volje ne prilike za

prepotreben živ stik med otroki in starši, ni prilike niti za kratek zaupen razgovor, ki bi bil pogosto tako nujno potreben in rešujoč, ker bi staršem mogel pokazati, kaj njihov otrok doživlja, kaj ga muči, v kakšnih nevarnostih je in kako bi mu bilo treba pomagati. Tako se nehote in nevede otroci odtujujejo staršem in starši otrokom prav v razmerah in letih, ko je za mladega človeka zaupna vdanost in popolna odkritosrčnost do staršev najbolj potrebna in morda edino rešilna. Pač razumljivo in stokrat upravičeno je torej za naše očete in matere moreče vprašanje: kaj bo z mojim otrokom? Kako naj ga vzgojim, kako naj mu pomagam? Kaj naj storim, da si otrok izoblikuje čim lepši značaj, da si osvoji pravo življenjsko modrost in pridobi tisto notranjo moč, ki je potrebna, da bo znal in tudi hotel v nevarnosti in viharjih življenja ostati nepremagan, to je zvest svoji vesti in Bogu?

Za uvod naj navedem nekaj misli o pomenu vzgoje v družini, saj je prav ta navadno odločilna za vse otrokovo življenje; dobre družinske vzgoje ne more niti malo nadomestiti nihče: niti še tako dobra šola, zavod ali organizacija, niti še tako skrben duhovnik ali redovnica; ti vzgojni krogi morejo le podpirati in dovrševati družinsko vzgojo in nič več.

Pomen družinske vzgoje je Cerkev vedno močno naglašala. V svoji znameniti okrožnici o krščanski vzgoji mladine pravi papež Pij XI.: „Prvi naravni

in nujni vzgojni krog je družina, ki jo je sam Stvarnik za to določil. Zato je po navadi najuspešnejša in najbolj trajna tista vzgoja, ki jo človek dobi v dobri krščanski družini“. Kmalu po svoji izvolitvi je tudi papež Pij XII. starejšemu govoril o vzgoji takole: „Kaj bo nekoč iz tvojega otroka? Otroci so kakor trst, ki ga veter maje; so kakor cvetlice, ki jim že sleherni rahel vetrič pobere nekaj cvetnega prahu; so kakor nežne gredice, v katere je sam Bog posejal seme dobrote; a to srce je nagnjeno k zlu, že od otroških let ga zalezujejo zle misli in želje, k čemur se pridruži še napuh sveta, oči in poželenje. Kdo bo obvaroval te cvetice? Kdo bo rahljaj gredice, da bo vzklilo seme dobrote, obvarovano zalezovanja hudega? V prvi vrsti oblast, ki gospoduje družini in otrokom. To je vaša oblast, o starši!“

In naš veliki vzgojitelj, škof Slonjšek uči: „Kar skrbna mati otrokom stori, se z zlatom in srebrom ne plača; kar pa mati pri otroku zamudi, šola ne popravi in palica ne poboljša“. Podobno uči tudi znameniti francoski vzgojni pisatelj Dupanloup: „Človek je morebiti z desetimi leti že odgojen; in če ni bil vzgojen na materinih kolenih in pod njenim vplivom, bo to zanj vedno velika nesreča. Če je pa materina roka vtisnila otroku na čelo božje znamenje, smo lahko brez skrbi, ker ga pregreha ne bo tako lahko izbrisala.“

V prvih mesecih dušnopastirskega dela tu v Argentini me je presenetilo tole: v župniji se je bližal dan prve spovedi, obhajila in birme, a župnik, ki je slovel kot goreč dušni pastir, se za pripravo otrok ni brigal skoraj nič. Začuden ga vprašam: „Ne bo otrok na

prejem zakramentov nihče pripravil?“ Odgovori mi, da to delo po večini opravi starši otrok. Zares, mnogo staršev opravlja tu v krogu družine vlogo veroučitelja; zato srečujemo globoko pobožnost in plemenitost čisto v družinah, kamor zaradi pomanjkanja duhovnikov dušni pastir ne pride skoro nikdar.

To dejstvo je opozorilo, obenem pa tudi tolažba za naše očete in matere tukaj, ker nas uči, da dobra družinska vzgoja v vsakem primeru, tudi v verskem „čudeže“ dela.

Zakaj je vzgoja v družini tako važna, skoraj gotovo odločilna za vse otrokovo življenje? Naj navedem le nekaj razlogov.

Nekega psihologa trdi, da se otrok v svojih prvih štirih letih za življenje

več nauči kakor akademik v štirih letih akademskega študija. Prav sodi! Saj se v prvih štirih letih v otroku doobra razvije raba čutov, razuma, volje in čustev in s tem se postavijo temelji za vso otrokovo нравno in versko življenje. Oglejmo si nekoliko naddrobneje pomen tega razvoja.

Ko opazuješ otroka v njegovih prvih letih, z lahkoto odkriješ dvoje: a) kako utemeljen je krščanski nauk o izvornem grehu, in b) kako resnična je tudi trditev, da je človeška duša po naravi krščanska.

a) otrok že v prvih letih nosi v sebi polno neurejenih nagnjenj, npr. k trmi, jezi, neubogljivosti, itd. In če takoj ob prvih pojavih teh „cvetk“ ne poseže vmes skrben vrtnar, dobra vzgoja, se bodo ta nagnjenja krepila, razrastla in se razvila v močne navade; zavladatale bodo nad otrokom tako močno, da jih pozneje ne bo mogla morda odpraviti niti še tako dobra in skrbna vzgoja v družini, šoli ali kakem zavodu. In kdo more otroku v njegovih prvih letih laže in uspešneje pomagati, da prebujena, a še ne močna, neurejena nagnjenja premaga, kakor starši? Saj so v tej otroški dobi oni navadno edini, ki žive nenehno ob otroku, ga opazujejo dan za dnem in morejo tako spoznati do dna ne samo otrokovo zunanje obnašanje, ampak tudi njegova še tako rahla neurejena nagnjenja, ki jih otrok v teh letih niti prikriti ne zna, niti prikriti ne skuša. Zato pravi sv. Avguštin: „Kdo ne ve in kdo ne vidi že na otrocih, kako silno so nagnjeni k hudemu že tedaj, ko pridejo na svet, tako da bi zabredli v vse mogoče zmote in hudobije, ko bi jih starši pustili živeti, kakor sami hočejo, in delati, kar sami želijo.“

b) A že v prvih letih življenja otrok kaže tudi lepa nagnjenja, npr.: nesebičnost, resnicoljubnost, ljubezen do bližnjega, itd. Tudi ta nagnjenja so v začetku še slabotna a s pomočjo skrbne vzgoje se morejo razviti v prelepe, vodilne kreposti za vse življenje; to vzgojo morejo nuditi otroku zopet samo starši, ker so oni navadno edini zavestni vzgojitelji otroka skozi njegova prva leta.

c) Že v prvih letih začne otrok ločiti dobro od slabega, spoznavati, kaj storiti sme in česa ne sme, je sposoben spoznati vsaj nekatere naravne in verske resnice; da jih spozna in spolnjuje, je zopet odvisno skoro edino od staršev.

Zares, otroška duša je zlasti v prvih letih podobna sveže razrahljani plodni zemlji, v kateri se more bohotno razrasti plevel in žlahtne rože, dobro in slabo, krepost in greh. Vse je odvisno od tega, kaj bo kot prvo vsejano in negovano v njej, kaj bo kot prvo začelo kaliti in voditi v otrokovi duši! In kdo je po naravi, to se pravi — po božji volji — prvi sejalec, prvi usmerjevalec otrokovega življenja? To so, ali bi vsaj morali biti njegovi starši!

Zato je verjetno za vse otrokovo življenje usodno, če starši zlasti v prvih letih gledajo v otroku le ljubko igračko, kateri vse dopuščajo, v vsem popuščajo, in zanemarjajo нравno in versko vzgojo, češ saj še ničesar ne razume, saj je še čas.

Oče, mati, če svojega otroka ne bosta začela usmerjati, vzgajati že v prvih letih skozi vso predšolsko dobo, bo vajin otrok skoro gotovo ostal nevzgojen za vse življenje.

Dr. Rudolf Hanželič

Pisateljica Beatrix Beck je bila osebna tajnica pisatelja Andreja Gida. Tik pred njegovo smrtjo je napisala svoj prvi roman **Léon Morin prêtre** — **Leon Morin, duhovnik** in kot začetnica prejela zanj najvišjo francosko literarno nagrado Prix Goncourt. V francoski in svetovno književnost je spet prodrla knjiga o katoliškem duhovniku in se pridružila vrsti del o istem problemu, ki je tako globoko pretresal že dela velikega pisatelja Georges Bernanos, avtorja romanov „Pod satanovim soncem“ in „Dnevnika podeželskega župnika“, kjer je obravnaval lik svetniškega župnika Janeza Vianneya iz Arsa. Za Bernanosom se je literatura o katoliških duhovnikih še razmahnila. Globoka so bila dela avstrijskega pisatelja Schneiderja, motivi iz življenja duhovnikov so zajeli drame Diega Fabbrija (Preiskava) in Hochwalderjeva (Sveti poskus), in sodobno problematiko pretresajo problemi iz drame Rolfa Hochhutha „Namestnik“, kjer avtor pere krivdo nemškega naroda s tem, da dolži šibkosti pokojnega papeža Pija XII. med Hitlerjevim preganjanjem židovstva. Francoski režiser Melville je roman Beckove filmal.

Beatrix Beck je zastavila problem židovstva globoko

Dočim Hochhuth ne more mimo političnih ostrin in je zato pri presoji ozek in propagandističen, kar je prvi režiser Erwin Picasso še izrabil za še hujši napad na katoliško Cerkev in njenega poglavarja, je Beckova problem zgrabila psihološko, ko je zunanji okvir nemške okupacije Francije, preganjanja Židov prenesla v konflikt duhovnosti in v notranji obračun z notranjo „okupacijo“, ki se je človek ne otrese, dokler se ne spopade s koreninami zla v sebi. Junakinja romana, židovsko dekle Barny, prepričana komunistka, rešuje sebe in otroka pred nemško policijo: otroka reši s krstom v katoliški kapeli, sama pa išče varnosti v zvezah s francoskim partizanstvom. Neiskren krst otroka mater boli, zato se hoče maščevati in duhovniku v spovednici povedati, kako je njena duša ranjena. Na spovednicah v kapeli so imena duhovnikov: Philippa Demanóira odkloni, ker zveni ime po aristokratsko, pač pa poklekne ob vratca spovednice, kjer spoveduje Léon Morin; odločila se je zanj, ker ga je presodila za sina s kmetov, ko ga je videla prihajati. Komaj so se odprla vratca, je spovednika Morina pozdravila z besedami: „Vera je opij za ljudstvo...“ Duhovnik ji potrpežljivo odgovori: „To ne drži popolnoma... Lepo je da ste prišli.“ „Prihajam kot sovražnica!“ — „Vidi se, da ste ošabni.“ — „Da.“ — „Menim, da bi bil svet boljši, če bi vi res bili ošabni...“

Spoved je obtičala, Morin ji prizanesljivo predlaga, naj pride v sredo k njemu po knjige. Sama naj presodi iskrenost katoliškega nauka. Barny je pri-

stala, prišla, med izbiranjem knjig pa skušala predvsem duhovnika pritegniti za seboj — v gnevu in iz zla, ker je morala otroka oddati katoliški veri in se mora sama skrivati pred še hujšim zlom, krivičnim preganjanjem. Ko jo duhovnik mirno posluša, se zapiči vanj: „Vi me hočete spreobrniti v svojo vero.“ Morin ji vdano odgovori: „Samo vi in Gospod moreta to doseči.“ Iz sobe Barny zbeži s knjigo „Jezus Kristus“ pod pazduho; njen avtor je Karl Adam in ko ga prebere se Barny razočarana izrazi: „Avtor piše po vojaško, preveč je v njem trde discipline.“

Okoli Morina se zbirajo dekleta farnih organizacij, ki so različno usmerjena: nekatera podpirajo partizane v hribih, druge sodelujejo z oblastmi maršala Petaina in njegovo vlado v Vichyju. Obiski Barny pri Morinu jih vznemirjajo in mora jih pomiriti z naslednjim priznanjem: „Barny je bliže Bogu kot pa vse moje faranke.“

Barny se ne more predati. Prehaja v borbo za Morina. Želi doseči Boga, ko bo najprej pridobila Morina zase. Zato zožuje mreže, hoče priti duhovniku do dna. Izzivalno mu reče: „Moja mati je zamerjala komunistom, da se predajajo ideji poprej, predno so kaj storili.“ Morin: „Komunisti imajo prav. Kadar se človek v celoti preda, se šele izoblikuje.“ Barny: „Krščanstvo me odbija, ker gleda samo na korist. Kadar koga ujame v mrežo, mu ne da več miru.“

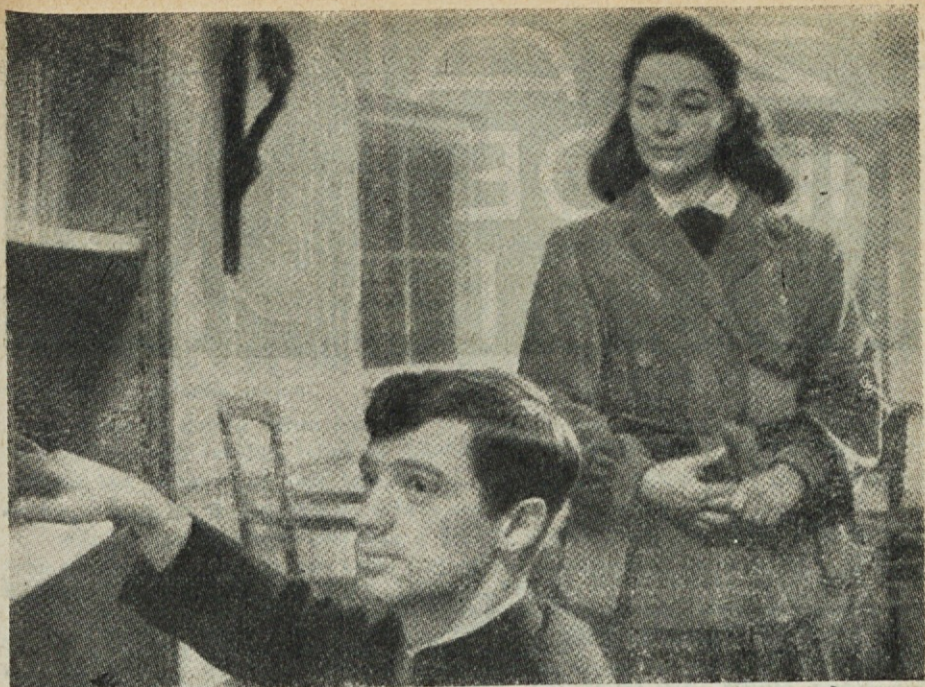
Na poti do krščanstva meni, da je doživela rešitev v noči pred binkošti. Zazdelo se ji je, da je Morin brez napak. Na binkoštni ponedeljek jo zajame val notranje svetlobe, sluti, da je prešla v krščanstvo. Morinu prizna, da je „doživela katastrofo“. Val navdušenja ji narekuje besede: „Gospod duhovnik, vsa sem v ognju, hočem se spreobrniti.“ Morin: „Zakaj se hočete spreobrniti?“ Barny: „Saj nočem, ampak vsa sem v ognju.“ Ko odhaja, se sreča s prijateljico in ji v zavzetosti vzklikne: „Res, zavedla sem se, da je Morin lep.“

Vojne je konec in Barny se več ne skriva. Krščeno hčerko je vzela k sebi, ne zahaja več v župnišče in Morin mora hoditi k njej na dom na obiske. Med obiskom ga Barny nenadoma vpraša: „Čujte, zakaj ste postali duhovnik?“ Morin: „Oh, tako vprašanje bi mogli zastaviti tudi duhovniku, ki je grd na izgled.“ Tisto noč je sanjala. Morin se je sklanjal nad njen obraz, da bi jo poljubil. Barny se prestrašena zbudi in krikne: „Oh Bog, obvaruj me grešnih sanj. Daj, da ne bi grešila, niti v sanjah.“

Nekaj dni zatem pride Morin in v naročju ima knjige za hčerko. Sproščeno razlaga vsebino in Barny opazi, da mu glas doni, kakor bi prihajal iz globine katedrale. Spalnica je odprta, ležišče mehko, vabljivo in Barny vzklikne iz dna srea: „Oh, moj Bog, vsaj enkrat v življenju usliši mojo željo...“ in obrnjena k Morinu doda: „Pojdi z menoj,“ ko ga lovi za roko.

Morin ne zbeži, se malo umakne in se ji zazre v oči: „Oh, ko bi vi klicali Boga tako, kakor kličete moškega.“

Barny se je vdala. Naslednje jutro odhaja v cerkev k prvi čisti spovedi. Morin ji ob koncu reče: „Sedaj je za vas nastopil mir... Vojne z zlom je sedaj res konec. Pojdite v miru!“

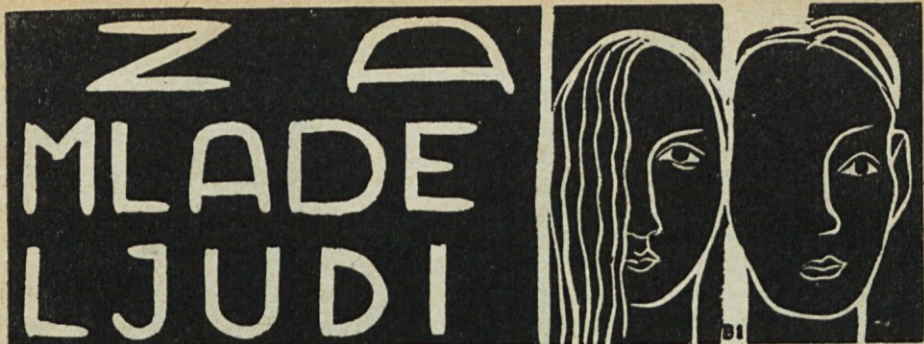

Čez nekaj tednov je Morin prestavljen na podeželsko župnijo. Barny je prišla po slovo: „Na svidenje, gospod.“ — „Da, videli se bomo. Ne na tem svetu, ampak na onem!“

Lepota in vrednost filma

Režiser Melville je bil predhodnik dobe, ko se je rodil „novi val“ filmske umetnosti. Režiral je Cocteaujevo prozno pesnitev *Les Enfants terribles* in Vercorsov roman *Le Silence de la Mer*. Ni kristjan, in kritika je omenjala, da se to filmu zelo pozna. Lepoto borbe duš je podal v poeziji kompozicij in barv, ni pa znal še globlje izrabiti psiholoških globin romana. Kajti v Morinu je mnogo tistega, kar je Dostojevski podal v liku Idiota — knezu Miškinu, ko slika namerno blaznost zaradi ljubezni do Boga. Bernanos ne bi napisal svojih dveh romanov o župniku v Arsu, če ne bi bil katolik. Melville si je zastavil nalogo, ko bi moral seči globoko v metafiziko, a je obstal na pol poti. Vendar je film velika umetnina po izrednih stvaritvah dveh velikih igralcev: Emanuele Riva in Jean Paul Belmonda. Pred leti so v Parizu izdelali film o duhovniku-odpadniku z naslovom „Le Renegat“. Bilo je mnogo dramatičnih prizorov. Morin pa je film, poln duhovnih pretresov, nežne lirike in čiste ljubezni.

Ruda Jurčec

d r a g i . . .

Sam sebi sem čestital to pot. Zakaj? Zato ker sem dobil pismo od enega naših mladih. Zares sem bil vesel. Nekaj stavkov iz pisma:

„...Dobro veste, da smo mladi ljudje nekoliko preveč statični, kar se tiče takih opisovanj, in da je včasih potreben kak poseben udarec, da nas spravi iz te statičnosti. Mislim, da bom zadel mnenje večine mlajših, če vam rečem, da vzrok temu, da niste dobili nobenega odgovora na Vaši prvi dve pismi, ni v tem, da bi mladina ne brala ali se sploh ne zanimala za to revijo in posebej še za poglavje Za mlade ljudi, ampak bolj v tem, da marsikdo ne ve, kako naj bi pričel, kaj napisal in kako vprašal...“

Spoštovani gospod, ne obupajte nad mladino, ki ni še izgubljena, kakor mislijo nekateri. Prav zadnje čase je opaziti pri mladini stvari, ki pričajo, da ima ta še smisel za verske in narodne vrednote...“

Vesel sem bil najprej pisma samega. Potem slovenščine v pismu. In ne nazadnje vsebine.

Koliko se mladina zanima za Duhovno življenje in koliko ne, to je vprašanje. Da pa kdo od tistih, ki se zanimajo, res ne ve, kako in kje bi začel, to pa rad vrjamem.

Neznanemu prijatelju, ki mi je pisal, najlepša hvala. Naj on še druge privabi k sodelovanju: naj kdo pošlje kako smešnico brez besed, kot jih v vsaki številki objavljamo, kake druge smešnice, kake slovenske primere, duhovitosti, naj sproži kak problem, naj kaj vpraša. Samo to si želim, da bi vsaj mladinski kotichek v reviji postal res last naše mladine.

Lep pozdrav vsem, zlasti pa neznanemu mlademu prijatelju

TIT TAT

Čudna bi bila železna srajca. Ne vem, kako bi si jo človek nadel. A ko bi jo imel na sebi, sleči bi je ne mogel več. No, prav na to misli naš narod, kadar pravi: stara navada — železna srajca. Navado, ki si jo dobil, boš nosil s seboj, težko jo boš spravil s sebe.

Če gre za slabe navade, je ta resnica presneto žalostna. Prav zato bi naj človek pazil, da bi si ne pridobil slabih navad. Lahko jih je dobiti, težko zgubiti.

A ta pogovor velja tudi za dobre navade. No, in v tem primeru je resnica vse bolj lepa. Ko si boš dobro navado pridobil, zlepa je ne boš zgubil. Oklepala se te bo kot železna srajca.

Kako se dobijo dobre navade? S ponavljanjem posameznih dejanj. Rad bi se n. pr. navadil vstajati takoj ob določeni uri. Prvič bo težko, drugič tudi, a čim večkrat boš točno vstal, tem lažje bo šlo. Po toliko in toliko dneh ti bo vstajanje prešlo v meso in kri in nobene težave ne boš več našel v njem.

Zakaj vse to pripovedovanje o železni srajci. Zato, ker je utrjevanje volje tako velikega pomena za vse tvoje življenje. Koliko velikih talentov je v življenju malo naredilo, ker jim je manjkalo močne volje.

Zapomni si to-le: vsako dobro dejanje pusti v tvoji volji svojo sled. Čim več takih dejanj bo, tem lažje boš delal dobro.

Pa še nekaj bi ti rad povedal o volji. Naj ne bo samo močna ampak tudi plemenita. Ogibaj se vsake surovosti, egoizma, bodi navdušen za vse dobro. Bodi spoštljiv, vljuden, dober.

Tako vzgojen boš lahko mnogo dobrega v življenju naredil.

š o l s k a n a l o g a

Moj pogled na svet. Kako jaz gledam na svet? Kako tehtam stvari?

Gledam drevesa in pota, opazujem oblake in modrinó neba, poslušam veter in pesem ptic — ves svet se mi zdi nekaj čudovitega. In vendar vem, da so vse te barve in oblike in melodije le odmev nečesa drugega, sled nekoga Drugega.

Opazujem stalno umiranje v naravi, spoznavam omejenost stvari in jasno mi je, da ne morejo biti stvari same zase.

Tudi človek je stvar. Višja sicer kot vse druge stvari, a le stvar. Vse stvari naj služijo človeku, človek pa Bogu — to je moje osnovno spoznanje.

Da se stvari ne končajo v tem življenju — to mi je popolnoma jasno. Kako naj me dobri Bog ustvari za tako kratko življenje? Tudi jaz pričakujem novega neba in nove zemlje kasneje, na koncu.

Takrat bo našel svojo dokončno globino tudi moj pogled na svet.

ŽE DALJ ČASA POZNAM DEKLE. ZELO MI JE VSEČ IN RAD BI JO PROSIL ZA ROKO, A IMAM SLEDEČA POMISLEKA: V DOBI PETIH LET NIMAM MOŽNOSTI POROKE. TUDI MEDSEBOJNI OBISKI V TEH PETIH LETIH BI MI VZELI PRECEJ NEOBHODNO POTREBNEGA ČASA. PO DRUGI STRANI PA SE BOJIM, DA BOM ZAMUDIL PRILIKO, ČE BOM PREDOLGO ČAKAL. KAJ VI MISLITE O TEM?

Rad Ti odgovorim, čeprav Ti že skraja povem, da odgovor ni tako lahak, kot bi se zdelo. Ni lahak že sam v sebi, potem pa še zato ne, ker je vsak primer, čeprav na zunaj enak, problem zase. Kljub vsemu Ti bom skušal nakazati odgovor.

Pri Tvojem spraševanju manjkata vsaj dva neobhodno potrebna podatka: ali gre za slovensko dekle in ali si Ti toliko star, da bi bila poroka po petih letih že na mestu? Recimo, da odgovoriš na oboje pritrdilno.

Zanimalo bi me dalje, kako si vidva odgovarjata po splošnih pogojih: ali sta oba približno enako študirana, kako se izpopolnjujeta značajno, kako gledata na verske in narodne probleme in podobno? Pa suponirajva, da je tudi vse to dosti idealno.

Razloga proti temu, da bi se ji razodel, sta: pet let čakanja in izguba časa z obiski. Razlogi za to, da začneš z njo znanje, so pa: to, da Ti je dekle vseč, to, da se upravičeno bojiš, da Te bo kdo prehitel, in to, da gre za slovensko dekle.

Če predpostavljam vse, kar sem v gornjih odstavkih omenil, bi Ti svetoval, da kljub vsemu s stvarjo začneš. To namreč, da dobiš v tujini za dekle Slovenko, verno in pošteno, je velika stvar. Prav gotovo je dovoljeno zaradi tega dejstva raztegniti dobo znanja. Izguba časa, res je. Je pa tudi res, da je družina važna zadeva in priprava nanjo tudi. Duhovnik se sedem let pripravlja na svoj stan. Sicer pa lahko ure medsebojnih obiskov po dogovoru skrčita za sedaj na najmanjši čas.

Moral bi poznati oba osebno, da bi Ti mogel povsem jasno odgovoriti. Upam pa, da gornji odgovor drži. Pametno bi bilo, če se o njem pogovoriš še v svojem spovednikom ali duhovnikom, s katerim sta si bliže.

o d g o v o r i s i

Ali vem in verujem, da katoliška Cerkev hrani božje razodetje? Da ga nezmotno uči? Da ima oblast, razlagati ga?

Ali vem in verujem, da je papež na vrhu edine verske skupine, ki hrani ključne nebeškega kraljestva?

Ali branim Cerkev?

Vem, da bi Ti bilo nerodno, ko bi moral komu v slovenščini razlagati posamezne dele avtomobila. Poglejva jih skupaj.

Pred nama stoji limuzina s premično streho. Oglledala si bova danes samo karoserijo.

Spređaj vidiva motorni zakrov (pokrov) in dva žarometa z lučjo za vožnjo in s parkirno (mestno) lučjo. Ob straneh so blatniki in vrata. Zadaj je prtljažni prostor z nadomestnim (rezervnim) kolesom, odbojnikom (odbijačem), tablica s številko, zavorna luč in odzadnja (parkirna) luč.

Na zunanosti avta vidiva še premični reflektor (žaromet), anteno (antensko palico), vetrobran, brisavec (otiralo), smerni kazalec (smernik), zložljivo (premično) streho, kolo (plosko kolo) in pnevmatiko (obroč).

V avtu pa vidimo voznikov sedež, sprednji sedež, zadnji sedež in vzvratno ogledalo.

Ne vem, če boš vedel, kaj katera beseda pomeni. Ko ti bom razlagal ostale dele avta, jih bom skušal pojasniti tudi s sliko.

o k n j i g i i n b r a n j u

Knjige so najboljša naprava, kar sem jih našel na tej zemeljski poti; zato zelo pomilujem pametne ljudi, ki jih nimajo. (Montaigne)

Že sedemdeset let berem skoraj dan za dnevom. Živim v poeziji, brez nje bi ne mogel prebiti; v njej je neizmerno skušenj in poznavanja človeške duše. (Masarik)

Učimo se ceniti lepo knjigo, učimo se ločiti od nje tako, ki kviri in zastruplja. Lepa knjiga je kulturna poslanka. Odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce! (Finžgar)

Najlepše darilo mlademu človeku niso knjige, ampak svēt, kako naj bere, (Herder)

Da se privadiš branju, moraš prvič: brati počasi, drugič: brati počasi, do zadnje knjige brati prav počasi. Počasi, bodi, da jo hočeš uživati, se iz nje učiti ali o njej soditi. Branje je sladko, večkratno branje včasih še slajše: samo to te nauči umetnost branja. (Faguet)

Če beremo zanimivo knjigo prvič, se nam rada primeri napaka, da v hlatastanju po celoti spregledamo nadrobnosti. Če jo beremo drugič, smo dosti na boljšem: tedaj vsebino že poznamo in se laže ustavimo pri posameznostih, godi se nam kakor popotniku, ki hodi drugič po isti cesti pa gleda vselej z drugega stališča svetlobo in senco, zelenje dreves in njiv in sploh vso naravo. (Vrchlicky)

Nekdo se je pred kratkim poročil. Pa ga sreča prijatelj: „Vidiš, kako je prav, da si se oženil, sedaj imaš vse gumbе prišite.“ — „Res,“ mu je odvrnil novoporočenec, „že prvi teden po poroki me je žena naučila, kako se gumbi prišijejo.“

Dva prijatelja sta se vozila iz Evrope v Ameriko. Nastal je močan vihar. Prvi zbudi drugega: „Ti, vstani, ladja se bo potopila!“ Drugi pa pravi: „Tiho bodi, pa spi! Saj ladja ni tvoja.“

„Mama, kupi mi trobento!“

„Kaj še! Potem boš vedno motil očeta pri delu.“

„Ne, mama, ne bom. Trobil bom samo, kadar bo oče spal.“

„Marko, ali si bil priden na vlaku? Nisi metal pomarančnih olupkov na tla?“

„Ne, mama. Stlačil sem jih v žep nekemu gospodu, ki je spal.“

Pri koncertu vpraša hčerka mamo: „Mama, zakaj pa tisti mož kar naprej vihti palico nad tisto žensko?“

Mama se nasmehne: „Saj ne vihti rad njo, le takt ji daje.“

In hčerka: „Zakaj pa potem ona tako kriči?“

„Kako je bilo na gostiji?“

„Tako, tako. Ko bi bila juha tako gorka kot vino, vino pa tako staro kot kokoš, kokoš pa tako debela kot nevesta, bi še kar bilo.“

Teta ogleduje Janeza: „Kako vam je podoben. Nos je čisto očetov, oči mamine, ušesa dedova, lasje kot od stare mame.“

„Ja,“ je potrdil fant, „hlače so pa Tonetove.“

Natakar prevrne po nesreči skledo z omako po gostovi jopi.

„Neroda,“ zavpije ta, „vso omako ste mi zlili po jopi.“

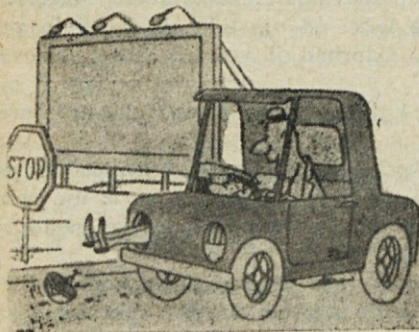
„Vse ne,“ odgovori ta v zmedenosti. „V kuhinji je imamo še.“

„Koliko si star?“ vpraša gospod fantka.

„Šest let,“ mu odgovori ta.

„Šest let, pa si komaj malo večji kot moj dežnik.“

„Koliko je pa vaš dežnik star?“ vpraša fantek.

Kako bi to sliko naslovili?
(Odgovori prihodnjč)

1. **POIŠČI PRIMERNE IZRAZE ZA NASLEDNJE TUJKE:** Eksplozija naravnih bogastev, lokalne zadeve, fluktuacija delavcev, vodim konverzacijo, konfiskacija imetja, ne bodi kapriciozen, higienično stanovanje, produktivno delo, simpatični otroci, delikatna zadeva.

2. **RAZBITA UTEŽ.** Razprodnikova trgovina z mešanim blagom ima že nekaj tednov novega vajenca. Tega se pa drži taka smola, da je joj! Zadnjič je moral prinesiti dvekilogramsko utež iz litega železa od navadne namizne tehtnice k decimalni tehtnici. Seveda je utež med potjo spustil na tla, da se je razbila. Fant je bil zmerjan, da se je kar kadilo. To pot pa vendar le po krivici, zakaj kasneje je pomočnik ugotovil, da se je utež razbila na štiri kose, ki tehtajo natančno po toliko dekagramov, da se da z razbitimi kosi stehtati vse najrazličnejše teže od pet dekagramov naprej, in sicer postopoma vedno po 5 več do dveh kilogramov. Kaj pravite, koliko so tehtali posamezni kosi razbite uteži?

3. **OJ, TO PRESNETO PISARJENJE!** Tilka je pisala svoji sestrični Nežiki, da že dolgo ni prejela od nje nobene pošte. Urška pa je poslala razglednico svoji sestrični Tilki ter ji sporočila, da bo prišla konec tedna k njej na obisk. Gospa Neža je zopet dobila pismo od svoje hčerke Tilke. Teta Ivana je pismeno voščila svoji nečakinji Tilki za god. Ivana je sporočila svoji sestri Neži, da ne bo odpotovala. Teta Neža je dobila razglednico s pozdravi, ki jih je pisala njena nečakinja Urška. Ivanka je pisala svoji sestri Tilki, da se je spoznala s prav zabavno družbo. Ivanka je dobila od svoje botre Ivane zavoj z lepim darilom. Nežika je pisala svoji sestri Urški, da ima sedaj prav dobro službo. Gospa Ivana je v pismu vprašala svojo hčerko Urško, kdaj bo prišla na dopust. Teta Neža je poslala lepe knjige za darilo dekletu, ki mu je bila tudi botra. Končno je gospa Ivanka dobila tako zaželeno sporočilo od svoje nečakinje Ivanke, ki je sporočila, da bo naročeno blago kupila. Ivanka je od svoje sestrične Nežike dobila pozdrave z dopusta. Urška je sporočila svoji sestrični Ivanki, da se je preselila. Koliko žensk je prav za prav pisalo v tem tako razsežnem sorodstvu?

Odgovori na uganke bodo vedno v drugi številki od tiste, v kateri so bile objavljene. To pa zato, da bodo lahko vsi nanje odgovorili.

narodne primere

Bel kot praznja ruta.

Bel kot sneg.

Bel kot zid.

Beseda mu teče kot sok v dobu.

Beži kot hudournik.

Beži kot pes, ki je klobaso ukradel.

Beži pred delom kot hudič pred križem.

Beži pred delom kot pes pred burklami.

Blede, da ni ne na konja ne na osla.

Bled kot bi pajke jedel.

Bogat, kadar bo pes rogat.

Bogat kot ose na medu.

Boječ kot zajec.

Boji se kot grešnik spovednice.

Boji se kot hudič grmenja.

Boji se kot hudič križa.

Boji se kot krt dneva.

podrti viharik

Žalost in sreča

V drugem razredu je dobil Ivan vse večje veselje do šole. Vse predmete je skušal čim bolj obvladati. Posebno pozornost je posvetil matematiki. Vsaka matematična ura je bila zanj silna žrtev in strah. Z močno voljo in nepopustljivo vzdržnostjo je skušal premagati ta strah, poizkušal je, da bi obvladal številke, da bi jih vzljubil, tako, kot je vzljubil črke, da bi mu bila matematika ljub predmet in ura računstva v razvedrilo.

Sprva se mu je zdelo, da je vse prizadevanje zamanj. Posebno ga je potrljo, ko je po prvi konferenci dobil opomin, napisan v dijaško knjižico, katero bi moral dati staršem v podpis.

No, sedaj še to!

Ni se bal kazni, le „pridiga“ je bila zanj, kakor smrtna obsodba. Sklenil je, da sam podpiše.

„Tako z lahkoto je ponarediti očetov podpis,“ mu je prišepetaval skušnjavec.

Ivan se mu je vdal in podpisal, potem pa skrnil knjižico pod omaro, da bi je domači ne našli, če bi slučajno stikali po aktovki.

Ko je naslednji dan stopil v sobo, je dijaška knjižica odprta ležala na mizi. Ponarejen podpis ga je zbedel da bi

zavpil. Sestra Marija je nepremično sedela za šivalnim strojem.

Ivan se je ugriznil v ustnice in navidezno mirno vprašal:

„Kdo pa je to staknil — ?“

„Pri pospravljanju sem jo našla pod omaro.“ Njene oči so se srečale in Ivan je videl, da so sestrine rosne — — —

Stopil je k njej in poiskal njeno roko:

„Veš zaradi mame in ata sem to naredil; zaradi vas vseh, da bi vam prihranil žalost. In namesto ene sem naredil dvojno. Uboga mama!“ Naslonil se je na steno in po zdravih okroglih licih sta se utrnili solzi.

„Najraje bi umrl, tako mi je hudo.“

„Glej, da se poboljšaš in trden sklep naredi, da ne boš nikoli več kaj takega storil, pa mamó prosi odpuščanja,“ ga je sestra svarila in tolažila obenem.

Ivan je odložil suknjič in šel v kuhinjo. Mati je stala pri štedilniku in se počasi ozrla. Ivan je obstal med vrati. V materinih očeh je bilo nekaj silno težkega.

„Mama — odpustite — prav res, da nisem nameraval goljufati — le bal sem se — da — da bi ne bili žalostni...“

„— — Ivan —“ je mati zamajala z glavo in se obrnila proč.

Ivan je stopil k njej, jo objel okoli vratu in poljubil na pramen sivih las, ki je šel preko čela.

„Mama, odpustite, saj ne bom več.“

„Le Boga prosi odpuščanja, njega si najbolj razžalil.“

Teh besed Ivan ni pričakoval. Kar čutil je, da se mu je odpahnila teža, ki ga je dušila.

„Bom, mama — tako ste dobri...“
Urno se je zasukal skozi vrata in stekel proti cerkvi.

Dolgo je tisto popoldne klečal in molil pokoro. Šele, ko ga je sestra Marija poklicala je vstal in brez besede odšel z njo v kuhinjo.

Mati je postavila predenj kosilo od popoldne. Opazil je, da se je njeno lice zjasnilo in tudi v očeh ni bilo več tiste teže.

Prav gotovo je Bog uslišal iskreno Ivanovo prošnjo, še bolj pa molitev dobre mame, „da bi bil otrok vesten in pošten“.

Še z večjo vnemo in voljo se je Ivan lotil učenja. Njegovo vztrajnost in pridnost je Bog kronal ob koncu leta. Razen zgodovine in računstva je imel v spričevalu same odlične rede. Bil je najboljši učenec v razredu in za nagrado je dobil zlato knjižico z vlogo petdeset dinarjev.

Odkar je hodil v mestne šole, je želel, da bi se smel vpisati v mladinski aeroklub.

Blagroval je letalce, ki jadrajo pod modrim nebom in neizmerno želel, da bi tudi sam smel splavati kakor ptič.

Često je presedel med počitnicami na griču za hišo, od koder je bil lep razgled na ljubljansko letališče. Vsak avion je že poznal, ki se je dvignil, za vsa imena je vedel.

Po lepem uspehu v šoli, so mu doma le privolili, da se je vpisal v „Naša krila“. S tem mu je bilo dano, da je smel od blizu gledati avione, imel je

dostop v hangarje, ter dobil načrte za jadralna letala in pozneje dovoljenje za izpit poleta z jadrlnim letalom.

Ves navdušen se je s prijateljem Nikom lotil načrta. Z bambusovimi palicami, pergamentnim papirjem in s klejem sta gradila. Sprva skrivoma, potem šele, ko je letalo že dobilo obliko, sta ga prinesla „na svetlo“. Ne le malih, celo velikih občudovalcev sta imela vedno dovolj, ki so komaj čakali prvega poleta.

Letalo je bilo gotovo in za naslednjo nedeljo je bil napovedan prvi polet.

Točne ure nista hotela povedati, da bi se ne nabralo preveč radovednežev, kajti nista bila gotova uspeha, pa kljub temu sta imela dovolj gledalcev.

Letalo sta zanesla na vrh griča. V tla sta zabila primerna kola, kamor sta zataknila gumijasta trakova, ki naj bi pognala letalo.

Za prvi polet je bil določen Ivan, vendar še preje pa bi sprožila letalo za poizkusni polet, če ni morda na njem kakšna napaka.

Letalu sta naredila vzmet na krilih in repu za vzlet, zataknila gumijasta trakova in povlekla letalo nazaj, da se je guma napela. Vsem je zastal dih in z odprtimi usti so čakali velikega trenutka. Niko je držal za vrvice navezane za kljuko pod repom, Ivan pa je nestrpno motril, kot bi hotel pregledati še zadnje podrobnosti.

„Pozor! Zdaj!“ je zamašnil z roko in letalo se je sunkoma pognalo v zrak. Potem se je umirilo in počasi plavalo proti hiši spodaj.

„Živijo! Živijo!“ so kričali otroci in hiteli po griču, da pričakajo letalo, ko bo pristalo. Nekaj deset metrov nad zemljo, pa se je nagnilo na levo, v lahnem loku zavilo za hlev, kjer je pri-

stalo natakajeno na prekljah fižolove grede.

Vsa mladež se je pognala tja in ne meneč se za fižol, je vsakdo hotel pogmagati nesrečnemu letalu.

„Počasi, proč z njive!“ je vpil Ivan, med prerivanjem otrok in lomljenjem prekelj.

Počasi so spravili letalo s čudnega letališča. Seveda, bilo je precej poškodovano, z mnogimi luknjami v pergamentnem papirju, kot bi bilo prestreljeno, in za to nedeljo neuporabno.

Šele, ko sta z Nikom točno „ocenila škodo“ je Ivan opazil razdejanje na fižolovi gredi.

„No, sedaj pa še to, se je prijel za glavo. Njemu sicer ni bilo dosti za po-

hojeni fižol v primeru z raztrganim letalom, mama pa bodo obratno „cenili škodo“ in „sodili krivce“.

„Ti smola ti, da je moral končati med temi prekljami.

„I, hvala Bogu, da je končalo samo letalo, lahko bi še kdo od nas,“ mu je Niko pristavil v tolažbo.

Ivanova nemirna želja pa se je izpolnila čez leto, ko je odšel na Notranjsko, na Bloke, kjer je šola priredila enotedenski tečaj za jadralna letala.

„Pa se nisi bal?“ so ga spraševali prijatelji, ko jim je žarečih lic pripovedoval doživeto srečo.

„Zakaj neki, saj sem bil še bližje Bogu...“

Ivan Korošec

v Evropo in nazaj

5. januarja

Nedelja. Po maši se odpeljem iz Arsa v Villefranche. Od tu je do Pariza skoro petsto kilometrov. Gledam na zemljevidu: pot bo šla skozi Burgundijo ob Saôni proti severu do Dijona, od tam pa v severozahodni smeri v Pariz. Oddelek v vlak u je lepo kurjen in popolnoma prazen. Vozimo zelo hitro skozi zamegleno nekoliko valovito pokrajino. Ustavimo le v Dijonu, sicer pa puščamo ob progi mesta in mesteca, stiskajoča se skupaj pod zimskim nebom. V Pariz dospemo točno ob 12.25, kakor je na voznem redu. V štirih urah smo prevozili 478 km in brez najmanjše zamude.

Pariz mi je povsem neznan. S seboj nosim naslov g. Čretnika in ta naslov bo ključ do nadaljnih potov po trimilijonskem in najbolj naseljenem mestu na svetu. Do naslova, ki ga nosim s seboj, je pa praktično taksi edina rešitev. Zdi se mi, kot da bi se vozil kje po Buenos Airesu.

G. Čretnik je vedel, da bom prišel. Sedeva h kosilu in klepetu, a kmalu je treba iti v jezuitsko kapelo, kjer bodo prav danes prejeli slovenski otroci prvo obhajilo in birmo. Gospod vozi avto in mi med potjo razkazuje pariške zanimi-

vosti. Peljeva se blizu pariške katedrale. Najti prostor za avto vzame skoro toliko časa kot pa pot sama.

V jezuitski kapeli čakata že usmiljenki ss. Primožič in Prebil, pa sestra Knafelj. Pridejo tudi gg. Ocepek, Lavrič in dr. Rode. Med Slovenci le dobim nekaj znancev. Kako smo se v letih spremenili: čudimo se drug drugemu. Je pa nekaj posebnega občutek, ko si spet med Slovenci. Naj bo med tujci še tako lepo, med Slovenci si le med Slovenci.

Med mašo pariškega generalnega vikarja, ki je tudi birmal, pojemo slovenske božične in mašne pesmi. Kakor bi bil nekje v Sloveniji. Vseh nas je dvesto ali še več.

Po slovesnostih in razgovorih naju z g. Čretnikom povabi na večerjo g. Ciril Lavrič. Stanuje v pariški slovenski hiši: to je trisobno pritlično stanovanje v večnadstropni hiši v jugozahodnem delu Pariza, ne prav daleč od kraja maše. G. Lavrič je izkušen kuhar — kot navdušen planinec to tudi mora biti —, tako je dan pogoj za okusno večerjo. Po večerji pa ni razgovora ne kraja ne konca, kar je seveda po toliko letih spetnega srečanja povsem razumljivo.

6. januarja

Z g. Lavričem greva maševat v kapelo Čudodelne svetinje. Tu je osrednja hiša usmiljenk. Kapele med hišami s ceste skoro ni opaziti, je pa prekrasna in, kot pravijo, za Lurdom najbolj obiskana francoska božja pot. Tu je Mati božja sv. Katarini Labouré razodela čudodelno svetinjo. S. Cecilija, ki je tu zakristanka, mi za maševanje določi oltar, kjer prav se je nebeški obisk zgodil in kjer pod oltarjem počiva truplo svetnice.

Z g. Lavričem si greva ogledovat Pariz, to politično, upravno, znanstveno, umetniško, trgovsko in industrijsko središče Francije, to prvo evropsko mesto znanosti in umetnosti, to nekako središče zahodne civilizacije.

Kar človeka hitro in najbolj začudi, je neka neverjetna svoboda. Na cesti srečuješ vse mogoče in nemogoče obleke, barve, frizure, obraze, a nihče se ničmur ne čudi. Vsak je nekako svet zase, s svojimi problemi, drugega spoštuje ali vsaj se ne vmešava vanj. Gotovo je to znak zrelosti.

Videti Pariz v dveh dneh in brez lastnega vozila je nemogoča stvar. A vsaj bežno in pod vodstvom nekoga, ki mesto dobro pozna, je marsikaj mogoče videti. G. Lavrič je določil za danes obisk mestnega središča, za jutri pa obisk zahodnega dela. Do začetne točke obiska se pripeljeva s podzemsko železnico, pa tudi odpeljeva se z njo. Ostalo prehodiva.

Človek si niti ne zapomni, kaj vse je videl v nekaj urah, in še vse teže bi doživiljal ali celo opisoval posebna občutja. Pot naju vodi v cerkev Saint Sulpice, mimo luksemburške palače in Panteona (tu so pokopani Rousseau, Voltaire, Hugo, Zola...) k slavni pariški univerzi Sorbonne. Mimogrede stopiva v cerkev St. Etienne du Mont (edina cerkev v Parizu z renesančnim hodnikom nad in pred prezbiterijem), greva mimo Colège de France in obiščeva cerkev Saint Séverin, pravi gotski biser Pariza.

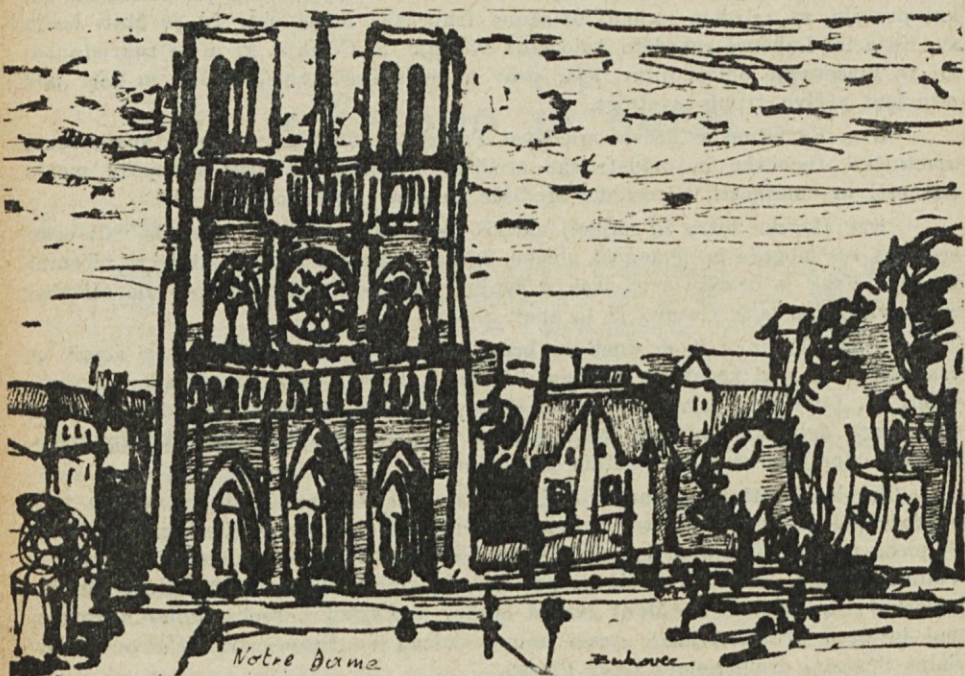
Preko mostu greva čez Seno k „župniji francoske zgodovine“ Notre Dame, eni najpomembnejših gotskih zgradb sploh. Lani je poteklo osemsto let, odkar so jo začeli graditi. Rozeta na pročelju, ki meri v premeru skoro deset metrov, je znana po vsem svetu. Greva naprej do sodnijske palače v Sainte Chapelle, ki je iz 13. stoletja. Sta to dve kapeli druga nad drugo, višja vsa v rdeče-modrih barvstih oknih, skozi katera sonce ustvarja čudovito atmosfero. Celotna zgradba je prava igrača čiste gotike. Mimo ječ in mimo Louvra, prve francoske galerije, naju vodi pot do trojnega slavoloka Napoleonu v čast, Carroussel.

7. januarja

Dopoldne je namenjeno ogledu mesta. To pot greva k vojaški šoli na Marsova polja mimo Eifflovega stolpa: 320 metrov visoka kovinska zgradba ni nič posebno lepega in menda bi jo Parižani sami iz estetskih razlogov najrajši podrli, a je že postala nekak simbol Pariza.

Stopiva k Palais de Chaillot in k Slavoloku zmage, ki je zlasti po prvi svetovni vojni postal simbolični spomenik francoske narodne časti in nekak oltar domovine. Pod njim leži neznan vojak, padel za Francijo.

Pot vodi naprej mimo Velike in Male palače čez most Aleksandra III. k Invalidom, templju vojaške slave. Pod kupolo je na sredi mavzoleja ogromna okrogla kripta s sarkofagom iz rdečega granita. Tam je pokopan Napoleon. Okrog

ob stenah stoji dvanajst kamnitih Zmag. V stranskih prostorih so grobovi Turennea, Vaubana, Focha, Leclerca...

Zvečer se dobimo z ožjim krogom slovenske inteligence v Parizu. Med nami je tudi dr. Zajdela, svetovnoznani raziskovalec raka.

8. januarja

Treba se je iz Pariza posloviti, čeprav bi si moral ogledati vsaj še Louvre in Montmartre. Mogoče se kasneje ponovno vrnem v Pariz, saj vožnja je itak že plačana.

Namenjen sem za en dan h g. Kavalarju prav na sever Francije. Vlak vozi skozi Amiens, Arras, Lens. Od tu se z g. Kavalarjem peljeva v kraj njegovega dušnopastirskega središča, Liévin. Visoki črni kupi premoga pričajo, da je tu dežela rudarjev. Res, tu je še dosti slovenskih rudarjev. G. Kavalar je njih dušni pastir.

Po kosilu — tudi ta gospod je sam kuhar — nama ostane vlažno megleno popoldne. Ogledala si bova v avtu bližnje kraje. Pokrajina je ravna, sem in tja rahlo napeta, obdelana, naseljena ne prav na gosto. Blizu teh krajev so se odvijali najhujši boji v prvi svetovni vojni. Zato so ti kraji kar posejani s spomeniki padlim: v razdalji nekaj kilometrov stoje francoski, angleški, nemški poljski, češki in kanadski spomenik

Ogledat si greva loretsko cerkvico in spomenik. Tu je ogromno narodno pokopališče, sama kostnica hrani kosti 16.000 neznanih vojakov. Naravnost pretrese obiskovalca napis na vratih: „Ne govorite, spoštujte naše spanje!“

Voziva 15 km na jug v Arras, potem 7 km proti vzhodu v Douai, pa 40 km proti severu v Lille, staro glavno mesto Flandrije, sedaj pa najvažnejše francosko mesto na severu. V Douaieju naredi močan vtis cerkev angleških mučencev zaradi svoje zgodovine: tam so študirali in molili angleški bogoslovci, ki so se kasneje vračali v Anglijo, kjer jih je čakalo gotovo mučeništvo.

V Lillu sva obiskala slovensko sestro Stanislavo Tomšič.

Zvem, kako mladi francoski duhovniki vstopajo prostovoljno v duhovniško organizacijo z obljubo uboštva. Sploh so tu duhovniki odlični. Tiste, ki bi mogoče postali kasneje škofje, pošiljajo predstojniki na najrazličnejša službena mesta, da jih dodobra preizkusijo in pripravijo. Francoski katoličani so ponosni na svojo vero.

9. januarja

Maševat se peljeva v Bruay, kamor pride nekaj Slovencev k maši. Ob nedeljah prihaja v cerkev mnogo domačinov, otroci pa vsi. Cerkev je prijetno zakurjena, saj smo v deželi premoga. Ganljivo je, kako se rudarji vsak dan ob odhodu na delo poslove od vse družine, kot bi se zadnjikrat. Nekateri med njimi celo med tednom prihajajo k maši. Delo jih pa dela molčeče in resne.

Odpraviva se na vzhod, čez mejo v Belgijo. Ustaviva se v belgijskem mestu Tournai. Znamenit je stolp iz leta 1000, kjer so se križale v rimskih časih ceste v obeh smereh. Stolnica je v romanskem in gotskem slogu. V muzeju umetnosti si ogledava ljudske značilnosti pokrajine.

Zmeniva se za — na koncu mojega križarjenja po Evropi — obisk v Lisieux. Če bo le čas, pridem ponovno sem na sever Francije.

Slovo: on nazaj, učiti katekizem slovenske otroke, jaz pa naprej v Bruselj. Pokrajina je taka kot sploh tu na severu: skoro ravna.

V Bruslju poiščem rusko katoliško misijo: tam je g. Tone Ilc, moj znanec iz našega semenišča v Briksnu, in pa g. Karel Kozina, moj sošolec od tam. Oba sta kasneje študirala v ruskem zavodu v Rimu in sedaj tukaj delata za Ruse. G. Kozina bo prišel šele zvečer. Častitljivi lasje in brada, pa svetel značaj delajo g. Ilca popolnega vzhodnjaka. Nerodno mi je gospodu jemati čas, pa se mi sam ponudi, da me pelje na kratek ogled nekaterih bruseljskih znamenitosti.

Obiščeva ogromno cerkev Srca Jezusovega, narodno svetišče. Dolga je skoro kot vatikanska bazilika. Barvna okna so moderna, a čudovito lepa. Potem si ogledava staro stolnico, sedež kardinala Suenensa. Tudi sodnija je nenavadno velika. Pač pa je nekaj posebnega tako imenovani sveti otok: to so hiše zgrajene v starem slogu, ki jih oblast ne pusti podreti. Zanimiv je tudi stari veliki trg s kraljevo gotsko palačo: tu so nekdanj obsojali in obešali.

Zvečer se vrne g. Kozina, tako si vsi trije izmenjujemo misli pozno v noč.

10. januarja

Ko sem po maši še pri vzhodni liturgiji, mi pride na misel, kako nam je ta tuja in kako to vendar ni prav, saj je nekaj našega, slovanskega. Smo pač Slovenci na obronkih vzhodnih narodov, tako daleč na zahodu, da ni nič čudnega to naše notranje preoblikovanje.

Potem se poslovim in se odpeljem naprej v Aachen. Polja so obdelana, precej je drevja, hiše imajo strehe kot pristrizene. Ne vem, česa znak naj bi bil to. Kako vse bolj vseč so mi — ne vem, zakaj mi prihaja na misel ta primera — tako bogato široka pokrivala usmiljenk.

Nemški financar v zeleni uniformi pregleduje dokumente. Zelo spominja na nemške vojake iz zadnje vojne. Občutje ob tem spominu ni najlepše.

12,49. Aachen. Na kolodvoru čaka prof. dr. Lenček. Ozek obraz, kratka suknja in za naočniki iščoče oči. Kosilo pri njem doma sem zamudil, zato sedeva v kolodvorsko restavracijo. Kaj je novega v Argentini, kaj v Evropi?

V malem Volkswagnu se zapeljeva pet kilometrov iz Aachna v Eilendorf, kjer on živi. Med potjo v smehu pove, kaj mu je naročil župnik v njegovem kraju: da mu mora sporočiti, kdaj bo začel voziti avto. Takrat da bo župnik oznanil vernikom to novico in jim naročil, naj imajo otroke in kokoši zaprte doma. No, pa gre kar dobro skozi naletujoči sneg.

Na vsem potovanju sem šele sedaj v zares zasneženi pokrajini. Kolikokrat si vsak od nas, ki smo daleč od snega, snega želi. Je res lepo takole v snegu, na drugi strani pa spremljajoči mraz ni nič kaj prijeten.

Največ časa posvetiva razgovorom, pa si obenem ogledava župno in podružnično cerkev in novo župnišče. Otroci se lepo rdeči v lice pode od katekizma.

(Bo še)

B. R.

Popolno edinost bomo dosegli samo v večnosti, kjer bo Bog v vseh in vsi v Bogu in bodo ljudstva vseh ras in narodov in jezikov slavili Boga in brezmadežno Jagnje. To edinost je želel Kristus v svoji oporoki, jo je utrjeval med svojimi učenci. Ta edinost je sad ascetskega prizadevanja in se začne takrat, ko se najbolj približamo Bogu. (Sv. oče Pavel VI. v radijskem nagovoru ob zaključku evharističnega kongresa v španskem mestu León, dne 12. 7. 1964.)

Klic po edinosti in poslanica s katero se Cerkev v naših dneh predstavlja svetu in vabi vse tiste, ki so še izven nje ni nič drugega kot beseda in molitev Kristusova pri zadnji večerji. To ni nek ideal napada ali obrambe, ampak je resnica življenja in jo moramo uresničevati vsak dan z vzglednim krščanskim življenjem povsod, pri delu in v trpljenju. Vedno se moramo izpopolnjevati, odpravljati napake in delati z razumevanjem ter ljubeznijo. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

V naših časih idejnih zmešnjav moramo biti budni in previdni, moramo biti čuječi v molitvi. V naših dneh, ko so različna komunikacijska sredstva tako zelo razširjena, se zahteva od vsakega, da je utrjen v veri, krepotno krščansko življenje in tako pripravo na življenje in delo, da bo vsak kristjan sposoben ponesti Kristusov nauk tudi drugim in ne samo ohraniti tisto vero, ki jo je prejel od svojih prednikov (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

Prišel sem med vas, da prižgem v vaših srcih plamenček, če je morda ugasnil, prišel sem, da vam povem vsakemu izmed vas, da imate vse možnosti, da ste dobri in ta možnost je večja kot vaša nesreča. Prišel sem ker vam hočem dobro in gojim do vas velike simpatije. Gledam vas z velikim razumevanjem in spoštovanjem. Vas ljubim, ker vidim v vas podobo Kristusovo, podobo idealnega človeka, kar lahko vi postanete. Odkrivam v vas tiste možnosti in sposobnosti, ki jih morda vi sami ne poznate. Moje poslanstvo in moja avtoriteta je izražena v želji, da bi vas enkrat videl v večnem raj. Gledam v vas podobo Kristusovo, zato ste vredni vsega spoštovanja, ljubezni in pomoči. Moj glas je glas Kristusov, ki vas prosi, da postanete dobri, da vstanete in začnete novo življenje. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru pripornikom rimske jetnišnice Regina Coeli, 9. 4. 1964.)

Poslanstvo delavskega sindikata je moralnega, socialnega in gospodarskega značaja. Cerkev polaga velike nade v delavske sindikalne organizacije in pričakuje njihovega sodelovanja pri njenem delu, da se doseže pravica pri razdeljevanju tvarnih dobrin in zaščitijo upravičeni interesi delavskega sloja. Pri tem delu in prizadevanjih mora vladati med delavci edinost, ker vsak razkol škoduje delavskim interesom in tudi javni blaginji. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru delavcem iz Milana dne 18. 4. 1964.)

Administratura jugoslovanskega dela goriške nadškofije je razdeljena na 13 dekanij. Te so: **Biljana** s 13 župnijami, **Bovec** s 6 župnijami, **Cerkno** z 9 župnijami, **Črniče** z 11 župnijami. **Dornberk** z 9 župnijami, **Idrija** z 8 župnijami, **Kanal** z 11 župnijami, **Kobarid** z 10 župnijami, **Komen** s 16 župnijami, **Miren** s štirimi župnijami, **Solkan** s 13 župnijami, **Tolmin** s 17 župnijami, **Vipava** s 15 župnijami.

Umrli je črniški dekan **Martin Kodrič** dne 22. maja v Splošni bolnišnici v Ljubljani.

Rodil se je na Brjah na Vipavskem 25. novembra 1906. študiral je v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano. Bogoslovje je dovršil l. 1933 v Ljubljani. Od l. 1945 pa do smrti je bil župnik in dekan v Črničah. Odlikoval se je v veliki vestnosti v vseh dušnopastirskih in dekanijskih opravilih.

Slovenski novomašniki v letu 1964. Vsa Slovenija je imela letos sedemindvajset novomašnikov, kar je največje število po vojni.

Iz ljubljanske nadškofije jih je, kot smo zadnjič poročali sedem. Mariborska škofija ima tri. Novogoriška administratura sedem.

Poleg teh pa so bili letos posvečeni v duhovnike redovniki. **Frančiškani** — novomašniki so: p. **Alozij Kos**, rojen l. 1936 v župniji Ribnica; p. **Ludvik Vodišek**, rojen l. 1933 v župniji Sv. Lenart nad Laškem.

Lazarista — novomašnika: **Vinko Klančar**, rojen v župniji Trebnje; **Ivan Plazar**, rojen v župniji Brežice.

Salezijanca — novomašnika: **Janko Novak**, rojen l. 1936 v župniji Ljutomer; **Anton Rozmanič**, rojen v župniji Veržej.

Informativni tečaj za pastoralno sociologijo je bil pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah 11. in 12. avgusta 1964. Tečaj je podal osnovno znanje v tej mladi sociološki vedi, prikazal je njen pomen za sodobno dušnopastirstvo in dal pobudo za sistematično pastoralno-sociološko delo pri nas.

Na tečaju so govorili: mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik „Uvodni govor“; dr. Janez Oražem „Dušno pastirstvo in pastoralna sociologija“; dr. Štefan Šteiner „Sociologija religije in pastoralna sociologija“; Jože Krošl „Aktualni problemi pastoralne sociologije“; dr. Alojzij Osterc „Stanje pastoralne sociologije po svetu in pri nas“; dr. Jordan Kuničič, dekan zagrebške Teološke fakultete o temi „Sociološko proučevanje družine“; dr. Anton Trstenjak „Psihološka analiza verskih manifestacij“; Franc Puncer, dekan iz Gornje Radgone „Sociološko raziskovanje župnije“. O temi „Cerkvena statistika“ pa je govoril dr. Stanko Ojnik, škofijski tajnik, Maribor.

Sedanja ureditev Slovenije v cerkve-upravnem oziru je danes sledeča: ena nadškofija, ena škofija in dve apostolski administraturi.

Umril je msgr. Anton Cibin. V goriški bolnišnici je v ponedeljek, 6. julija umrl msgr. Anton Cibin, kanonik goriške stolne cerkve. Rodil se je v Poreču v Istri 13. junija 1904. Semenišče je dovršil v Gorici in l. 1927 postal duhovnik. Deloval je v Poreču, Puli in Rovinju. Po priključitvi Istre Jugoslaviji se je zatekel v Gorico in tu deloval do smrti.

Pravo srečanje Slovencev na Sv. Višarjah. V soboto in nedeljo, 4. in 5. julija je sprejela starodavna Marijina božja pot na Sv. Višarjah številne skupine Slovencev, ki so prišli iz Slovenije, Tržaškega, Goriške ter slovenske Koroške. Ta teden je oskrboval slovensko in nemško govoreče vernike č. g. J. Jurak. On je tudi romarje pozdravil v imenu vodstva svetišča in pridigal med sveto mašo. Vseh romarjev skupaj je bilo približno 400.

Mladinski dom „Anton Martin Slomšek“ v Bazovici. 14. junija letošnjega leta je tržaški nadškof blagoslovil temeljni kamen novega mladinskega doma v Bazovici. Vsa dela bodo zaključena že 3. oktobra. Vse delo so postavili pod varstvo božjega služabnika Antona Martina Slomška, da bi pospešili delo za njegovo proglasitev blaženim in ker je ustanova namenjena vzgoji mladine.

Nova zmaga koroških Slovencev. Kljub močnemu nemškemu šovinizmu, ki je hotel preprečiti mogočno proslavo v spomin na zadnje ustoličenje (kneza Hotimira) na Gosposvetskem polju l. 1414, so odločni Slovenci dosegli popoln uspeh. Prireditev je organizirala Katoliška dijaška zveza (KDZ) iz Ce-

lovca, sodelovali pa so člani Slov. kat. akademskega društva iz Gorice in Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta. V nedeljo, 12. julija zjutraj je bila sveta maša v stolnici pri Gospe Sveti. Dopoldne pa je bila slavnostna proslava v Delavski zbornici.

Duhovniški jubileji in nove maše. **Zlati maši** v Gorici: č. g. Ciril Sedej, župnik v pokoju; v Kopru č. g. Josip Kocjan — oba sta darovala svoji zlati maši na nedeljo 12. julija. **Srebrna maša:** 5. julija je obhajal svoj srebrnomašniški jubilej č. g. Bernard Godnič, župnik v Vrtojbi. **Nove maše:** č. g. Rino Markič, v Oblici v Slovenski Benečiji; č. g. Silvo Čuk v Črnem vrhu; č. g. Ivan Mozetič v Biljah; v dekanatu Črniče: č. g. Anton Glešič v Oseku; č. g. Janko Krkoč v Črničah.

Obe slovenski sobotni in nedeljski šoli iz župnijah Marije Pomagaj in Brezmadežne sta imeli v šolskem letu 1963/64 vpisanih 292 učencev.

MOLITVENI NAMEN

Splošni: Da bi se med ugodnostmi vsakdanjega življenja ne zmanjšal duh krščanskega življenja.

Misijonski: Da bi bilo zadostno in bi rastle število katehistov, ki bi bili dobro poučeni in primerno oskrbljeni.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Molimo za slovenske ordinarije: ljubljanskega nadškofa dr. Jožeta Pogačnika, mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držičnika, novogoriškega administratorja dr. Janeza Jenka in koprškega administratorja msgr. Albina Kjudra —, da bi z božjim blagoslovom vodili zaupane jim vernike!

Ob prvi obletnici smrti ljubljanskega nadškofa dr. Antona Vovka so se zbrali v Slovenski kapeli v Buenos Airesu številni rojaki. Sv. mašo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. V cerkvenem govoru je pokazal podobo rajnega nadpastirja.

V letošnji poslovni dobi je bilo do prvih dni avgusta šest večerov. Prvi večer je bil posvečen

Drugi kulturni večer, ki je bil 16. junija je bil posvečen proslavi 400-letnice Shakespeareovega rojstva in je nosil naslov: Shakespeare med nami. Pod vodstvom Nikolaja Jeločnika je večer priredil Gledališki odsek.

Na tretjem kulturnem večeru je predaval č. g. dr. Filip Žakelj o temi: „Velika liturgična obnova v Cerkvi“. Snov razlage o liturgičnih spremembah v Cerkvi je razdelil na tri dele: liturgični tečaji po svetu z navedbo dela glavnih osebnosti, ki gibanje pospešujejo s posebnim ozirom na pota za obnovo v Cerkvi in nato dodal sliko o liturgičnem gibanju na Slovenskem. V drugem delu je razložil konstitucijo o liturgičnih novostih in ob koncu dodal splošne opombe.

„Pomen svetih bratov Cirila in Metodaja za kulturo slovanskih narodov“ je bil naslov četrtega kulturnega večera, ki je bil 4. julija. Govoril je dr. Srečko Baraga.

Peti kulturni večer, prireditev Glasbenega odseka, je bil v soboto, 18. julija. Ameriško poslaništvo je posodilo štiri glasbene filme, dva o pianistu Arturu Rubinsteinu, po enega o violinistu

Jaši Heifetzu in altistinji Marian Anderson. Posamezne filme je komentiral g. prof. Alojzij Geržinič.

Na šestem kulturnem večeru, ki je bil v soboto, 1. avgusta je predaval g. prof. Božo Žužek o temi: „Vesoljni potop in zgodovina“.

Naša kri v Slovenskem gledališču. „Glas Slovenske kulturne akcije“ je prinesel o Finžgarjevi drami „Naša kri“, ki so jo igrali v Slovenski dvorani trikrat in katero je gledalo nad 900 rojakov, tole poročilo: „Novi oder v Slovenski hiši je omogočil ustanovitev Slovenskega gledališča v Buenos Airesu. V soboto, 4. julija je bila premiera Finžgarjeve drame ‘Naša kri’ in režiser Maks Borštnik je postavil delo s tolikšnim uspehom, da moremo pričakovati lep razvoj ustvarjanja na novem odru. Uprizoritev je v odlični meri pokazala, da se je že zbrala lepa skupina igralcev in ljubiteljev. Stvaritev je prevečalo veliko veselje, v vseh prizorih je bila opazna zavzetost in ljubezen in oboje more biti močno poročstvo za bodočnost.

Režiser je podčrtal prisotnost ravnotežja med prizori, ni bilo zastojev, v ansamblu pa ima režiser že močne osebnosti, sposobne za še širše zahteve in sodobna dela.“

Pri igri je nastopalo 40 igralcev. Igrali so: Ciril Markež, Marjana Marn, Milica Hribar, Jože Žakelj, Stanko Novak, Lojze Rezelj, Andrej Selan, Ivan Rode, Stanko Jerebič, Tine Debeljak ml., Izidor Kastrevc, Maks Nose, Maks Borštnik, Francka Strah — Barbka Ma-

Igralci Finžgarjeve drame „Naša kri“ v Slovenski hiši v Buenos Airesu

ček, Frido Beznik, Liza Komar, Terezka Marn — Marija Mehle, Jože Černak in nad dvajset otrok, vaščanov in vojakov.

Opremo in sceno je zelo učinkovito izdelal Ivan Bukovec. Šepetalka je bila Alenka Jenko, inspicient Božidar Vivod, asistenta režije Frido Beznik in Tine Debeljak ml., tehnični vodja Lojze Rezelj, luči pa Janez Kačar.

Jalnovi „Bratje“ v Slovenski dvorani. V soboto, 18. julija so ramoški igralci ponovili v Slovenski dvorani Jalnovo dramo „Bratje“ v štirih dejanjih, o kateri smo zadnjič poročali. Čisti dobiček, dobro podane drame so igralci podarili za gradnjo Slovenske hiše.

Slovenski misijonar med nami. V četrtek, 23. julija je prispel v Argentino

slovenski misijonar br. Karel Kerševan C. M., doma iz Trsta, k je pred 17 leti odpotoval iz Rima v afriški Kongo, kjer ves čas deluje.

Misijonar je prinesel s seboj lepe filme o misijonskem delu v tej, danes pozornost vsega sveta vzbujajoči deželi.

Pred Bogom pokleknilo. 13 molitvenih ur in vsakdanji molitvenik priznane verskega pisatelja dr. Franca Jakliča je izšel v drugi, popravljeni in pomnoženi, 500 strani obsegajoči izdaji na bibličnem papirju, v dvoobarvnem tisku in vezan v umetno usnje, z rdečo ali zlato obrezo.

Knjigo je tiskala tiskarna „Baraga“. Na razpolago je v Dušnopastirski pisarni v Slovenski hiši.

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutola 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
650 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

Zakaj prenovitev Cerkve	513
Pastirsko pismo dr. Jenka	514
Svet v božjih načrtih	516
Novinar	522
Urejevanje rojstev	525
Zelenice v puščavi	530
Eva je vzela, jedla in dala Adamu	536
Kaj ga je privedlo do apost. bogoslužja	539
Pij XII. na zatožni klopi	542
Otroci — bogastvo zakona	546
Vzgojna posvetovalnica	550
Pomen družinske vzgoje	552
Leo Morin, duhovnik	555
Za mlade ljudi	558
Podrti viharnik	564
V Evropo in nazaj	566
Papež je govoril	571
Od doma	572
Slovenci po svetu	573
Molitveni namen	573
Iz Argentine	574

LETO XXXI.

Štev. 9

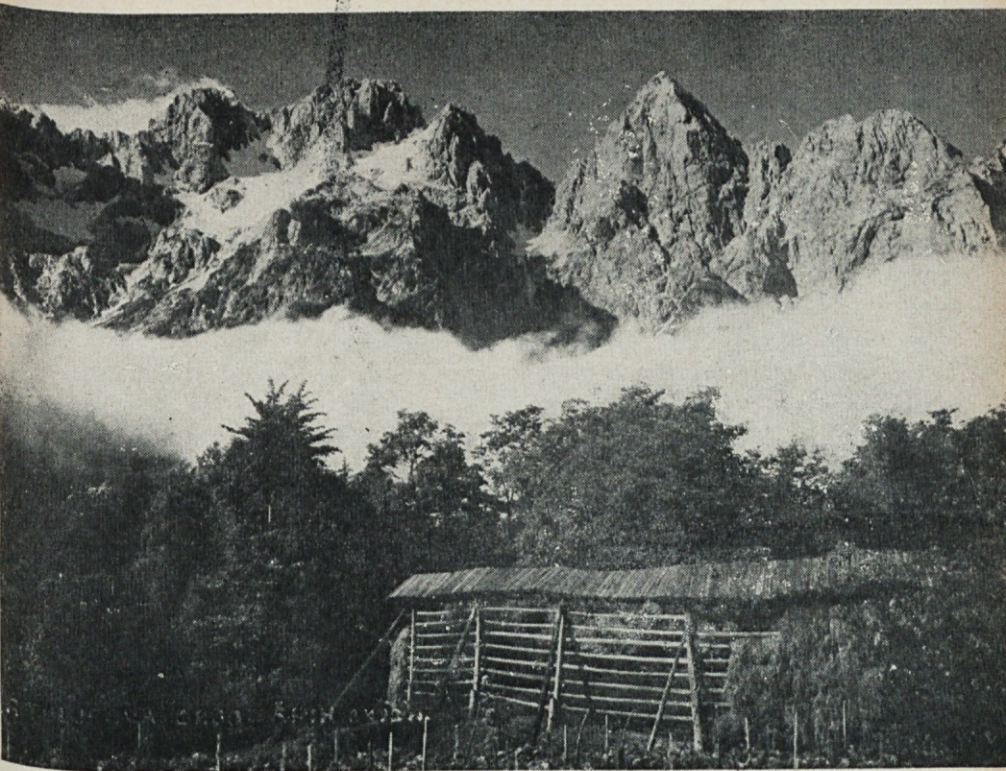
SEPTEMBER 1964

PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!

Nakazila na naslov:
Rev. Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsible: Antonio Orehar. Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Pri vasi Gozd je vhod v eno najlepših kočev — Martuljek. Poglede vanj s Srednjega vrha, razposajenega na terasi na nasprotni strani Doline, prikazuje nič kolika fotografij in slik. Okoli zelenega amfiteatra stoje stene vrhov, med njimi piramidasti Špik. Lepa sprehajalna pot vodi v tihe samote do spodnjega slapa Martuljkovega potoka

